

ગુલશને હિદાયત

અનુક્રમણિકા

ક્રમ	મસાયબ	પાના નંબર
૦૧	મદીનાથી વિદાય	૦૨
૦૨	કરબલામાં આગમન	૦૭
૦૩	હબીબ ઈબ્ને મુઝાહિર	૧૧
૦૪	હબસી ગુલામ જોન	૧૬
૦૫	ઝુહૈર કૈન અને સઈદ ઈબ્ને અબ્દુલ્લાહ	૧૮
૦૬	જનાબે કાસિમ ઈબ્ને હસન (અ.)	૨૨
૦૭	હઝરત અબ્બાસ અલમદાર (અ.)	૨૭
૦૮	જનાબે અલી અકબર (અ.)	૩૩
૦૯	આશૂરાની રાત્રે ખૈમાઓનું મંઝર	૩૭
૧૦	ઈમામ હુસૈન (અ.)	૪૩
૧૧	એહલેહરમને કરબલાથી કૂફા તરફ રવાનગી	૪૬
૧૨	જનાબે સકીનાનું ઊંટ ઉપરથી પડી જવું	૪૮

મસાયબ-૦૧

મા ફાતેમા અને ભાઈ હસનની કબરથી વિદાય

આવો, અત્યારે અમે અને તમે પણ આ ગમની મજલિસમાં હુસૈન (અ.)ના દુઃખોનું વર્ણન કરીએ, રડીએ અને રડાવીએ. હિજરી સન ૬૦માં મુઆવિઆએ આ નાશવંત દુનિયા છોડી. યઝીદ ખિલાફતની ગાડી ઉપર બેઠો અને બૈઅત લેવાનું શરૂ કર્યું. યઝીદે મદીનાના હાકિમ વલીદને પત્ર લખ્યો કે હુસૈન ઈબ્ને અલીથી મારી બૈઅત લેજો. જો તેઓ ઈન્કાર કરે તો તેમનું મસ્તક જુદું કરીને મારી પાસે મોકલી દેજો. પત્ર મળતાંની સાથે જ વલીદે એક વ્યક્તિને હુસૈન (અ.)ને બોલાવવા માટે મોકલ્યા. ઈમામ હુસૈન (અ.)એ વલીદનો સંદેશો સાંભળ્યો, સમજી ગયા, કેમકે ઈલાહી રહસ્યોનો ખજાનો ધરાવતા હતા. આપે તે માણસને કહ્યું, જાઓ, હું થોડીવારમાં આવું છું. પોતાના ઘરમાં જઈને કહ્યું, વલીદે બોલાવ્યો છે, તેનો ઈરાદો સારો નથી છતાં પણ હું જાઉં છું. આ સાંભળીને અબ્બાસ (અ.) પણ તૈયાર થયા. ઈમામ હસન (અ.)ના ફરઝંદ પણ તૈયાર થયા. બધાને લઈને વલીદના મકાન પર પહોંચ્યા અને ફરમાવ્યું, તમે બધા અહીં ઊભા રહો. હું અંદર જાઉં છું. જ્યારે મારો અવાજ ઊંચો થઈ જાય તો તમે બધા મકાનની અંદર ચાલ્યા આવજો. આટલું કહીને ઈમામ (અ.) અંદર ગયા. મરવાન પણ વલીદની પાસે બેઠેલો હતો. વલીદે પ્રથમ તો હઝરતને મુઆવિઆના મરણના સમાચાર કહ્યા અને તેના પછી યઝીદનો કાગળ વાંચી સંભળાવ્યો. આપે ફરમાવ્યું, આ રાતનો સમય છે. સવારે અમે બધા આ બાબત ઉપર વિચાર કરીશું અને તું પણ ચિંતન અને મનન કરજે અને વિચારજે કે અમારા બન્નેમાં બૈઅતનો કોણ વધારે હકદાર છે. હઝરત આટલું ફરમાવીને ઊભા થયા તેવામાં મરવાને કહ્યું, અય વલીદ ! જો હુસૈન ઈબ્ને અલીએ આ સમયે બૈઅત ન કરી અને બહાર નીકળી ગયા તો ફરીથી આવી કોઈ તક નહીં મળે. તેમને કેદ કરી લે અને બૈઅત માટે આગ્રહ કરી લે. જો

બૈઅત ના કરે તો મસ્તક કાપી લે. નહીંતર આવો સમય ફરીથી હાથમાં નહીં આવે. આ સાંભળીને ઈમામ હુસૈન (અ.)એ મરવાનની તરફ જોઈને ફરમાવ્યું, અય માંજરી આંખવાળી સ્ત્રીના છોકરા ! તારી અને વલીદની શું મજલ છે કે મને કતલ કરે. આ ગુસ્સાથી ભરેલો અવાજ બની હાશિમના જવાનોના કાનોમાં પહોંચી ગયો કે જેઓ દરવાજા ઉપર ઊભા રહ્યા હતા. બધા વલીદના મકાનમાં ઘુસી ગયા. પોતપોતાની તલવારો ખેંચી કાઢી, પરંતુ જેના ઘરમાં ઈસ્લામ સલામતીનો સંદેશો લઈને સમગ્ર વિશ્વને સંભળાવવા આવ્યો હોય તેઓ જંગ નથી કરતા. હુસૈન (અ.)એ ઈર્શાદ ફરમાવ્યો કે અમે મોહંમદ (સ.)ના ઘરાનાના છીએ. આટલું કહીને બધાને લઈને આપ ઘરની તરફ રવાના થયા. જનાબે ઝૈનબ (અ.) કે જે પોતાના ભાઈની વાટ જોઈને બારણા પાસે ઊભેલાં હતાં તેમણે ભાઈને પૂછી નાખ્યું, ભૈયા ! વલીદે શા માટે બોલાવ્યા હતા ? ઈમામ (અ.)એ બેનને પૂરી વિગતથી વાકેફ કર્યા. બહેને સાંભળીને રૂદન કર્યું. ભાઈએ દિલાસો આપ્યો. હુસૈન (અ.) એ જ રાત્રે નાનાની પવિત્ર કબર સુધી આવ્યા. સન્માનપૂર્વક ઝિયારત પઢી. વિનંતી કરી, નાના ! ખુદાના રસૂલ ! મારા સલામને સ્વીકારો. હું આપનો ફરજંદ છું. આપ તો મને ઉમ્મતને સોંપીને ગયા હતા, પરંતુ અય નાના ! આપની ઉમ્મતે મારો સાથ છોડી દીધો. મારું માન ન જળવ્યું. ઈમામ (અ.)એ પવિત્ર કબર ઉપર માથું મૂકી દીધું અને રડવા લાગ્યા. રડતાં રડતાં આંખ મળી ગઈ. સ્વપ્નમાં જોયું કે સરવરે દોઆલમ (સ.) તશરીફ લાવ્યા છે. હુસૈન (અ.)ને છાતીએ લગાવ્યા, ગળા ઉપર ચુંબન કર્યું અને ફરમાવ્યું, અય બેટા ! કરબલાની સફર કરો. બાળપણનો વાયદો પૂરો કરો. તમારી શહાદતનો સમય નજીક આવી ગયો છે. આ સ્વપ્ન જોઈને હુસૈન (અ.)ની આંખો ઉઘડી ગઈ. એ જ હાલતમાં ઘેર તશરીફ લાવ્યા. પોતાના ઘરના માણસોને નાનાની આજ્ઞા સંભળાવી અને સ્વપ્નની હકીકતનું વર્ણન કર્યું.

પછી બીજે દિવસે માતાની કબર અને ભાઈની કબરથી પણ રડી રડીને વિદાય લીધી. સવાર પડતાંની સાથે જ ઈમામે નાનાના મદીના અને વહાલા વતનથી સફર કરવાની તૈયારી શરૂ કરી દીધી. જ્યારે આ વાત જાહેર થઈ તો બની હાશિમની દરેક સ્ત્રી અને અબ્દુલ મુત્તલિબના ઘરોની સ્ત્રીઓ આવી ગઈ. તેઓ સૌ રડતાં હતાં, આંખોમાંથી આંસુ વહ્યે જતાં હતાં. આપે બધાને ધીરજ રાખવાનો ઉપદેશ આપ્યો. તેઓ સૌ રડી રડીને કહેવા લાગ્યાં, અય ફરઝંદે રસૂલ ! આપની જુદાઈની દુઃખ તો સૌથી વધારે છે એટલા માટે કે ફક્ત આપ જ અમારા રક્ષક છો. આપના પછી કોઈ અમારો સરપરસ્ત (સંરક્ષક) નથી. આપ આ બીબીઓને સમજાવી રહ્યા હતા તેવામાં હુસૈન (અ.)ને ચાહનારાં જનાબે ઉમ્મે સલમા વ્યાકુળ બનીને આવ્યાં અને કહેવા લાગ્યાં, અય મારે કલેજના ટુકડા અને આંખોના નૂર ! તમારી જુદાઈનું દુઃખ ન આપો. તમારા વિરહમાં મારી જિંદગી મુશ્કેલ છે. મેં તમારા નાના રસૂલે ખુદા (સ.) પાસેથી સાંભળ્યું છે કે તેઓ ફરમાવતા હતા કે મારો પ્યારો નવાસો હુસૈન ઈરાકની જમીન ઉપર કતલ થશે. જનાબે ઉમ્મે સલમા મોહબ્બતના જોશમાં હુસૈન (અ.)ને મદીના છોડવાથી અને સફર કરવાથી રોકી રહ્યા હતા. તો ઈમામ હુસૈન (અ.)એ ઈચ્છા કરી કે નાનીને બધા જ પ્રસંગો કહી દે. આપે ફરમાવ્યું, અય નાની ! મને પણ એ વાતની ખબર છે કે મને ઈરાકની ભૂમિ ઉપર કતલ કરવામાં આવશે અને હું તો એ વ્યક્તિનું નં અને સરનામું પણ જાણું છું કે જે મને કતલ કરનારો છે અને એ જમીનથી પણ પરિચિત છું કે જે જમીન ઉપર મને કતલ કરવામાં આવશે અને જે જે લોકો મારી સાથે શહીદ થશે તેમના નામોને પણ જાણું છું. અય નાની ! જો આપ મારી કતલગાહને જોવા ઈચ્છતાં હો તો હું તમને બતાવી દઉં. આટલું ફરમાવીને હઝરત ઈમામ હુસૈન (અ.)એ પોતાના પવિત્ર હાથથી કરબલા તરફ ઈશારો કર્યો. જમીનની બધી જ સપાટીઓ નીચી થઈ ગઈ અને કરબલાની જમીન એટલી બધી ઊંચી થઈ ગઈ કે જનાબે સલમાની સમક્ષ આવી

ગઈ. હવે ઈમામ હુસૈન (અ.)એ બતાવવાનું શરૂ કર્યું. અય નાનીજન ! જુઓ, પેલી ધગધગતી રેતી પર મારી અહલેહરમના ખૈમા હશે. ચારેય બાજુ આગ સળગતી હશે. સકીના ખૈમામાં, અલી અસ્ગર ઘોડિયામાં તરસથી આકુળવ્યાકુળ હશે અને આ જગ્યા મારા અસ્લાબોના ઘોડા ઉપરથી પડી જવાની છે. આ જગ્યાએ મારા ભત્રીજ કાસિમની લાશ પાયમાલ થશે અને પેલી નહેરના કિનારે અબ્બાસ પોતાના બન્ને હાથ કપાવીને શહીદ થશે અને અહીં કડીયલ જવાન અલી અકબર ચાંદ જેવી છાતી ઉપર ભાલો ખાશે અને આ જગ્યાએ માસૂમ અલી અસ્ગર મારા જ હાથ પર પાણીના એક બુંદને બદલે કોમળ ગળા પર હુરમલાનું તીર ખાઈને દુનિયાથી સિધાવશે અને ત્યાં સામે જે નીચાણવાળી જગ્યા દેખાય છે તે મારા ઝુબહ થવાની જગ્યા છે.

ગમે તેમ હોય પણ જનાબે ઉમ્મે સલમા હુસૈન (અ.)ના કતલની જગ્યા જોઈને ખૂબ રડ્યાં. એ વખતે ઈમામે દિલાસો આપ્યો અને ફરમાવ્યું, અય નાનીજન ! આ બનાવ થઈને જ રહેવાનો. સબ્ર અને શુક્ર કરવો વધારે યોગ્ય છે અને ખુદાની મરજી પર રાજી રહેવું વધારે સારી બાબત છે. ખુદાવંદે આલમની ઈચ્છા કંઈક એવી છે કે મને પોતાની રાહમાં દુશ્મનોના હાથે કતલ થયેલો જુએ અને મારા પછી મારી અહલેબૈત કેદી બનીને એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ ફેરવવામાં આવે. ઈમામ હુસૈન (અ.) પાસેથી આ પ્રસંગો સાંભળીને જનાબે સલમા વધારે રડવા લાગ્યાં અને ફરમાવ્યું કે બેટા ! તમારા નાના મને એક મૂઠી ખાક આપીને ગયા હતા. તે ખાક હજુ સુધી મેં સાચવીને રાખી છે. જનાબે ઈમામ હુસૈન (અ.)એ પણ પોતાના પવિત્ર હાથમાંથી એક મૂઠી ખાક આપી અને ફરમાવ્યું, આ ખાકને પણ બીજી શીશીમાં સાચવીને રાખજો. જ્યારે આ શીશીઓમાં તાજું લોહી ઉછળે તો ચોક્કસ માનજો કે હું શહીદ થઈ ગયો છું. જનાબે ઉમ્મે સલમા કહે છે કે હું દરરોજ ખાકને જોયા કરતી હતી, પરંતુ જ્યારે આશૂરાનો દિવસ આવ્યો તો સવારે તે માટી અસલી હાલતમાં હતી પણ ઝોહરની નમાઝ

પછી તે શીશીઓમાં તાજું લોહી દેખાયું હતું. હું મારું માથું અને છાતી કૂટવા લાગી અને રડી રડીને ફરિયાદ કરવા લાગી કે મારા ફરજંદ હુસૈનને શહીદ કરી દેવામાં આવ્યો અને તે સમયે જે જે પથ્થરને અને માટીના ઢેફાને ઉપાડવામાં આવ્યું તો તેના નીચેથી તાજું તાજું લોહી નીકળતું અને તે વખતે આકાશમાંથી લોહીનો વરસાદ વરસ્યો. સૂર્યને ગ્રહણ લાગી ગયું. આકાશમાં એવું અંધારું છવાઈ ગયું કે ધોળા દિવસે તારા દેખાવા લાગ્યા. જ્યારે દિવસ રડતાં રડતાં પસાર થયો અને રાત્રે રડતાં રડતાં મારી આંખો મળી ગઈ તો મેં સ્વપ્નમાં જનાબે સરકારે દોઆલમ (અ.)ને જોયા. આપના ચહેરામાંથી દુઃખ અને ગમ પ્રગટ થતો હતો અને માથા ઉપર માટી હતી અને નૂરાની આંખોમાંથી આંસુ વહી રહ્યાં હતાં. મેં અરજ કરી કે અય મારા આકા ! મારાં માબાપ આપના ઉપર કુરબાન થાય, આપના ચહેરા પર ધૂળ શાની છે ? મેં તો કદી આપને આવી વ્યાકુળતાથી કોઈ મુસીબત પર રડતા નથી જોયા. આપે ફરમાવ્યું, અય ઉમ્મે સલમા ! મારો પ્યારો હુસૈન પોતાના સાથીદારો અને મિત્રોની સાથે કરબલાની જમીન પર કતલ કરી દેવામાં આવ્યો છે અને હું ત્યાંથી જ આવી રહ્યો છું. આ સ્વપ્ન જોઈને મારી આંખો ઉઘડી ગઈ. બની હાશિમની સ્ત્રીઓને બોલાવી બધાને સ્વપ્નની વાત કહી અને હુસૈન (અ.)ની શહાદતના સમાચાર આપ્યા. જેમણે જેમણે આ વાત સાંભળી તેઓ આવીને એકઠા થતા હતા. નવ્હા, રૂદન, વિલાપના અવાજો આસમાન સાથે ટકરાતા હતા અને આસમાનથી કોઈ વ્યક્તિને આવું કહેતો સંભળાયો કે અફસોસ ! એ માણસ કતલ થયો કે જેના નૂરાની કપાળને ઈસ્લામના પયગમ્બર (સ.) ચૂમતા હતા. અફસોસ ! એ માણસ કતલ થયો કે જેના નાના રસૂલે ખુદા (સ.) અને બાપ અલી મુર્તઝા હતા, માતા ફાતેમા ઝહરા હતાં અને સમગ્ર કુરેશમાં મર્તબાની દ્રષ્ટિએ વધારે સારા અને શ્રેષ્ઠ હતા.

અલા લાઅનતુલ્લાહે અલલ કૌમીઝઝાલેમીન

મસાયબ-૦૨

કરબલામાં આગમન

અઝાદારો ! આ નમાઝને કાયમ રાખવા માટે હુસૈન (અ.) નીકળી પડ્યા હતા, કેમકે શરીઅતી આજ્ઞાઓને બદલી દેવામાં આવી હતી. હુસૈન (અ.)એ તેને કાયમ રાખવા માટે મદીનાથી મક્કા થઈને કૂફાની તરફ રવાના થયા. રસ્તામાં હુરના લશ્કરે આપને ઘેરી લીધા, પરંતુ જ્યારે નમાઝનો સમય થયો તો કહ્યું, ઈમામ ! આપ નમાઝ પઢાવો. આપની પાછળ અમે નમાઝ પઢીશું. તો યઝીદનું લશ્કર પણ જાણતું હતું કે હુસૈન (અ.)ની નમાઝ સાચી છે. પછી ઈમામે પૂછ્યું, તમે મને ઈમામ તરીકે માનો છો અને મને ઘેરામાં પણ લઈ રહ્યા છો ? તેમણે કહ્યું કે અમે યઝીદની આજ્ઞાથી લાયક છીએ. ઈબ્ને ઝિયાદનો હુકમ આવો જ છે. અને કિતાબોમાં એવું પણ લખ્યું છે કે હુરનું લશ્કર ખૂબ તરસ્યું હતું. ઘોડાઓની જીભો પણ બહાર નીકળી પડી હતી. આપે નમાઝના પહેલાં હુકમ કર્યો કે એ મશકો કે જે મંઝિલે શરાફથી ભરીને ઊંટો પર લાદવામાં આવી હતી, તેને નીચે ઉતારો. અય અબ્બાસ ! પહેલાં તેમને પાણી પાઓ, જુઓ, તેમના ઘોડાઓની કેવી હાલત છે ! જુઓ, તેમના સવારોની કેવી હાલત છે ! આ પાણી શું કામમાં આવશે ? પીવડાવી દો. અબ્બાસ ! આ પાણી ઉતારી લો. મશકોને ઉતારવામાં આવી. પાણી પીવડાવવામાં આવી રહ્યું છે. અલી અકબરને કહ્યું, બેટા ! તમે પણ તમારા ખભા ઉપર મશક લઈ લો અને તમે પણ પાણી પીવડાવો અને જુઓ, ઘોડાની સામે પહોળું વાસણ મૂકો. જ્યાં સુધી ત્રણ વખત ઘોડો પોતાનું માથું ઊંચું ન કરી લે ત્યાં સુધી તેની સામેથી વાસણ ખસેડી લેતા નહીં. અબ્બાસે પાણી પીવડાવી દીધું. એક હજારનું લશ્કર ! બધાને પાણી પીવડાવ્યું. નજીક પાણી બાકી રહ્યું, થોડું પાણી વધ્યું અને તે પણ બાળકોમાં વહેંચી દીધું. જો ઘોડાઓ

સહિત એક હજારના લશ્કરને હુસૈન (અ.)એ પાણી પીવડાવ્યું ન હોત તો આશૂરાના દિવસે અલી અસ્ગરના માટે પાણી માગ્યું તો એવું ના કહ્યું. લશ્કર સામે હતું, અબ્બાસે પાણી પીવડાવ્યું કે અલી અકબરે પાણી પીવડાવ્યું. હુસૈન (અ.)એ એવું ન કહ્યું કે કાલે મેં તમને પાણી પીવડાવ્યું હતું તો આજે મારા બાળક માટે પાણી આપો. આ શબ્દો જીભ ઉપર ન આવ્યા. કેમકે કુરઆન કહે છે કે તમે તમારા નેક કાર્યને પ્રગટ કરીને ઉપકારને નિરર્થક ન કરો.

કાફલો આગળ વધ્યો. ગરમીની તેજીને સહન કરતો હતો મંઝિલો વટાવતો વટાવતો પસાર થઈ રહ્યો છે. યઝીદના લશ્કરનો સેનાપતિ હુર પાણ સાથે સાથે જઈ રહ્યો છે. એકાએક ચાલતાં ચાલતાં ઈમામ હુસૈન (અ.)ની સવારીનો વફાદાર ઘોડો પોતાનાં કદમ રોકી લે છે. ઈમામ હુસૈન (અ.)એ સાત ઘોડા બદલ્યા, પરંતુ જ્યારે કોઈ ઘોડો આગળ ન વધી શક્યો તો નજીકના લોકોને પૂછવાનું શરૂ કર્યું કે છેવટે આ જમીનનું નામ શું છે ? એક માણસે કહ્યું, મૌલા ! આને ‘નયનવા’ કહે છે. ફરીથી પૂછ્યું, આનું બીજું કોઈ નામ છે ખરું ? લોકોએ કહ્યું, આને ‘મારિયા’ પણ કહે છે. ફરમાવ્યું, શું કોઈ બીજું નામ પણ છે ? એક માણસે આગળ વધીને કહ્યું, આને કરબલા પણ ખે છે. બસ, આ નામ સાંભળતાંની સાથે જ આપ ઘોડા પરથી નીચે ઊતરી પડ્યા અને એક મૂઠી ભરીને ખાક ઊઠાવીને સૂંઘી જોઈ. ઈમામે બોત્તેર જણાની ખૂનની ખૂશબૂ સૂંઘી લીધી હશે એટલે તો તરત જ હુકમ આપ્યો કે ઊંટોને બેસાડી દેવામાં આવે. ઘોડા પરથી સવારો ઊતરી પડે. આપણી સફર પૂરી થઈ ગઈ. મંઝિલ આવી ગઈ. તંબુઓ ઊભા કરી દો. આ સાંભળતાં જ કાફલો થંભી ગયો. બધા ઊતરી પડ્યા. અંબાડીઓમાંથી બીબીઓ ઊતરી. વેરાન જંગલમાં હુસૈની કાફલાએ તંબુઓ ઊભા કરી દીધા. મદીના વેરાન થઈ ગયું. હુસૈન (અ.)એ કરબલા વસાવ્યું. જોકે હુરે પોતાના એક હજારના લશ્કરની સાથે ઘેરી લીધા હતા છતાં હુસૈન (અ.)ના કપાળ ઉપર ચિંતાની રેખાઓ નજરે પડતી નથી. અબ્બાસની શક્તિ, અલી

અકબરની યુવાની બતાવી રહી હતી કે જો હુસૈન (અ.)નો જરા જેટલો ઈશારો મળે તો આખા લશ્કરને કતલ કરી નાખું. લશ્કરની શું મજલ હતી કે આ તરફ જુએ. બની હાશિમના નવયુવકો હાજર છે, છાતી કાઢીને ફરી રહ્યા છે. બીબીઓને દિલાસો છે કે બધા જ હાજર છે. કોઈની પણ મજલ નથી કે અહલેહરમના તંબુઓ તરફ તાકીને જુએ અથવા ત્યાં જાય.

પરંતુ આહ ! આહ ! કોને ખબર હતી કે આશૂરાના દિવસે એક સમય એવો આવશે કે જ્યારે આ તંબુઓમાંથી આગના ભડકાઓ નીકળતા હશે. ત્યાં બીબીઓના સિવાય કોઈ ન હશે. આલી અકબર છાતી પર બરછી ખાઈને રણભૂમિ પર પડેલા હશે. અબ્બાસ નહેરે ફુરાતના કિનારે બન્ને હાથ કપાવીને સૂઈ રહ્યા હશે. કાસિમની લાશ પાયમાલ થઈ ગઈ હશે. ઝુહૈર, હબીબ, વહબ કોઈ ન હશે. બીબીઓ લૂંટાઈ રહી હશે અને કોઈ એટલું કહેવાવાળો પણ નહીં હોય કે સકીના હુસૈન (અ.)ની લાડકવાયી બેટી છે તેને તમાચા મારતા નહીં. હમણાં જ બાપથી વિખૂટી પડીને યતીમ બની છે. આટલો દિલાસો આપનાર કોઈ નથી. અજબ બેકસીનો સમય હતો. જો એક તંબુ સળગતો હતો તો બીબીઓ બીજા તંબુઓમાં ચાલી જતી હતી, એટલે સુધી કે જ્યારે બધા જ તંબુઓ સળગી ગયા તો જનાબે ઝૈનબ (અ.) બીમાર ભત્રીજાના ખેમામાં આવ્યાં હાથ હલાવીને કહ્યું, બેટા ઝૈનુલ આબેદીન ! બેહોશીમાંથી આંખો ઊઘાડો. આપણે લાવારિસ થઈ ગયાં. દુશ્મનોએ તંબુઓમાં આગ સળગાવી દીધી. બધા જ તંબુઓ સળગી ગયા છે. બોલો, હવે આપનો શું હુકમ છે ? તંબુઓમાં જ બળી મરીએ કે બહાર નીકળી જઈએ ? બીમાર ઈમામે ગભરાઈને આખો ઊઘાડી. ન તો પગોમાં ચાલવાની તાકાત છે કે ન શરીરમાં ઊભા થવાની શક્તિ. માત્ર આગના ભડકા જ છે જે ભડકી રહ્યા છે. ઈમામે ફરમાવ્યું, બસ, ફૂફી અમ્મા ! બહાર નીકળી જાઓ. બધી જ બીબીઓ ‘વા મોહંમદા’, ‘વા અલીયો’ના નાઅરા લગાવતી લગાવતી તંબુઓમાંથી બહાર નીકળી. અફસોસ કે બતૂલની

આલ ફાતેમાની બેટીઓ, અલીની વહુઓ આજે કેટલી બધી મોહતાજ બની ગઈ કે ન તો બેસવા માટે છાંયડો છે કે ન તો માથું ઢાંકવા માટે કોઈ ચાદર. દુઃખ અને બેબસીની હાલતમાં બીબીઓ ગરમ રેતી પર પોતાના વાલી વારસોને યાદ કરી કરીને રડી રહી છે અને યઝીદનું લશ્કર લૂંટવામાં પડ્યું છે. આહ ! પરવરદિગારે આલમ ! તું કોઈને પણ આવું મંઝર ન દેખાડતો કે જેવું મંઝર કરબલામાં ઝેનબે જોયું હતું. 'વા હુસૈના'ના બૈનથી દિલ ધ્રૂજી રહ્યાં હતાં.

અલા લાઅનતુલ્લાહે અલલ કૌમીઝઝાલેમીન

મસાયબ-૦૩

હબીબ ઈબ્ને મુઝાહિર

વિચારો. અહલેબૈતની સાથે દુશ્મની, રસૂલ (સ.)ની સાથે દુશ્મની, ખુદાની સાથે દુશ્મની થઈ કે નહીં ? એવો કયો મુસલમાન છે કે જે ખુદા અને રસૂલ સાથે દુશ્મની રાખવાની કલ્પના પણ કરે ? મોહબ્બત એવી વસ્તુ છે કે જેને સંતાડવા મથો તો પણ સંતાડી શકો નહીં. મોહબ્બત વાણીથી પણ પ્રગટ થઈ જાય છે અને વ્યવહારથી પણ. મોહબ્બતનો દાવો તો સૌ પોતપોતાની રીતે કરી લેતા હોય છે અને દુનિયા પણ જાહેરને જોઈને મોહબ્બતની ધારણા કરી લેતી હોય છે. નબીએ કરીમ (સ.)ના જીવન પર જરા નજર કરી લો. રસૂલે ઈસ્લામના દરબારમાં કેવા કેવા બહાદુર અને મોહબ્બતનો દાવો કરનારા નજરે પડે છે, પરંતુ મુશ્કેલીના સમયે અથવા જંગના મેદાનમાં અને જ્યાં પણ જીવ જોખમમાં મૂકવાનો હોય તેવા સમયે તમને પ્રાણ ન્યોછાવર કરનારા નજરે નહીં પડે, મોહબ્બતના મતવાલાઓને જોવા હોય તો કરબલામાં જુઓ. અલ્લાહ જાણે હુસૈનના અસ્હાબની છાતીઓમાં કેવાં દિલ હતાં અને તેમના દિલોમાં હુસૈન પ્રત્યે કેટલી બધી મોહબ્બત હતી ! હુસૈનના દરેક સહાબીનો અમલ બતાવે છે કે કોઈને પણ ન તો પોતાના ઘરની પરવા હતી કે ન તો પોતાની પત્ની કે બાલબચ્ચાંની. જો ચિંતા હતી તો માત્ર એક હુસૈનની હતી.

હબીબના દિલમાં હુસૈનની કેટલી મોહબ્બત હતી, કોણ અંદાજ લગાવી શકે તેમ છે ? બાળપણથી જ હબીબ હુસૈન (અ.)ના મિત્ર હતા. બાળપણમાં એક દિવસ રસૂલે ખુદા (સ.)એ જોયું કે હબીબ અને હુસૈન રમી રહ્યા છે અને હબીબ હુસૈનના પગની માટી ઉઠાવી ઉઠાવીને પોતાના માથા ઉપર નાખી રહ્યા છે. આ હતી હબીબની મોહબ્બત, હબીબના દિલની તડપ

હતી. આ જ કારણ હતું કે રસૂલે ખુદા (સ.)એ જાતે જ હબીબને વહાલ કર્યું. આ એ જ હબીબ છે કે જે એક દિવસે કૂફાના બજારમાં ખિઝાબ (વાળ રંગવાનો મસાલો) ખરીદી રહ્યા હતા તેવામાં મુસ્લિમ સાથે મુલાકાત થઈ. હબીબે મુસ્લિમને પૂછ્યું, આ કૂફાની શું હાલત છે ? જ્યાં જુઓ ત્યાં તલવારોને ઘસીને સાફ કરવામાં આવી રહી છે. હથિયારો તૈયાર થઈ રહ્યાં છે. મુસ્લિમે કહ્યું, અય હબીબ ! તમને ખબર નથી ? આ તૈયારીઓ નબીના નવાસા હુસૈનના કતલની થઈ રહી છે. બસ, આટલું સાંભળતાંની સાથે જ હબીબની આંખોમાંથી આંસુ નીકળી પડ્યાં અને કહ્યું, કસમ છે ખુદાની, હવે આ દાઢી હુસૈનની સહાયતામાં મારા લોહીથી રંગીન બનશે.

એક દિવસ હબીબ પોતાની પત્ની સાથે બેસીને જમી રહ્યા હતા તેવામાં કોઈએ બારણું ખખડાવ્યું, પૂછ્યું, કોણ ? જવાબ મળ્યો, હુસૈનનો સંદેશવાહક. હુસૈનનું નામ સાંભળતાં જ એકદમ ઊભા થઈ ગયા. બારણા પાસે આવ્યા. સંદેશવાહકે પત્ર આપ્યો. હબીબે હુસૈનના પત્રને આંખો સાથે લગાવ્યો, માથા ઉપર મૂક્યો. પત્ર વાંચવાનું શરૂ કર્યું. લખ્યું હતું : હુસૈન ઈબ્ને અલી તરફથી હબીબ ઈબ્ને મુઝાહિર તરફ. અય હબીબ ! અમે દુશ્મનોમાં ઘેરાઈ ગયા છીએ. જો બની શકે તો અમારી મદદ આવજો. હબીબ માથું ઝુકાવીને ઘરમાં આવ્યા. પત્નીએ પૂછ્યું, હુસૈને શું લખ્યું છે ? હુસૈન દુશ્મનોમાં ઘેરાઈ ગયા છે અને મદદ માટે બોલાવ્યો છે. પત્નીએ પૂછ્યું, તમારો શું ઈરાદો છે ? હબીબે કહ્યું, વિચારીશું. પત્નીએ કહ્યું, અય હબીબ ! મૌલા મુસીબતમાં ફસાયેલા છે અને તમે વિચાર કરવાની વાત કરો છો ? લ્યો, મારી ઓઢણી ઓઢી લો. હું આકાની મદદ માટે જઈશ. હબીબે પત્નીને દિલાસો આપ્યો અને ગુલામને કહ્યું, મારો ઘોડો લઈને ફલાણા સ્થળે જાઓ. હું ત્યાં આવીશ. ગુલામ ઘોડાને લઈને રવાના થયો. હબીબ પત્નીની વિદાય લઈને ચાલ્યા. હબીબને જતાં જતાં મોડું થઈ ગયું તો ગુલામ ઘોડાને

કહી રહ્યો છે, અય ઘોડા ! કદાચ મારા માલિક નહીં આવે તો હું તારા ઉપર સવાર થઈને ઈમામની સહાયતા માટે નીકળી પડીશ. જ્યારે હબીબે આ શબ્દો સાંભળ્યા તો દિલમાં વિચાર કરવા લાગ્યા કે મારા મૌલા પર કેવી મુસીબત આવી પડી છે કે ગુલામ પણ કુરબાન થવા તૈયાર છે.

હબીબ કૂફાથી કરબલા જવા રવાના થયા. આ બાજુ ઈમામ હુસૈન (અ.)એ જોયું કે કૂફા તરફથી કોઈ સવારી આવી રહી છે. આપે અસ્હાબને કહ્યું, મારો બાળપણનો દોસ્ત આવી રહ્યો છે. અસ્હાબ આગળ વધ્યા. હબીબનું સ્વાગત કર્યું. હબીબે હુસૈનના ચરણ ચૂમ્યા. જ્યારે જનાબે જૈનબને ખબર પડી કે બાળપણનો મિત્ર હબીબ આવ્યો છે તો ગર્વથી કહ્યું, જઈને હબીબને મારા સલામ કહી દો અને કહેજો, અય હબીબ ! તમે મોટો ઉપકાર કર્યો છે કે આવા વખતે અમારી મદદ માટે આવ્યા. જનાબે જૈનબના સલામ સાંભળીને હબીબ રડવા લાગ્યા, આહ ! કેવું પરિવર્તન આવી ગયું છે કે ફાતેમાની બેટીએ મારા પર સલામ કહેવડાવ્યા છે.

આશૂરાની રાત્રે જ્યારે હુસૈને પોતાના સાથીઓ પરથી બૈઅત ઉઠાવી લઈને આઝાદ કરી દીધા અને બધાને આનંદપૂર્વક રજા આપી દીધી અને કહ્યું, રાતના અંધારામાં જ્યાં મનફાવે ત્યાં ચાલ્યા જાઓ, પરંતુ કોઈ પણ ગયું નહીં. બધા જ પોતાના મૌલા ઉપર પ્રાણ ન્યોછાવર કરવા તૈયાર હતા. તો પછી હુસૈને અસ્હાબને કહ્યું, પોતપોતાના તંબુ અહલેબૈતના તંબુઓની ફરતાં લગાવી દો. તરત જ અમલ થઈ ગયો. અસ્હાબએ પોતાના તંબુઓ ભેગા કરીને એવી રીતે ઊભા કર્યા કે એક તંબુની દોરીઓ બીજા તંબુની દોરીઓ સાથે ભેગી કરીને બાંધી દીધી. આવું એટલા માટે કર્યું હતું કે દીનના દુશ્મનો અહલેહરમ સુધી પહોંચી શકે નહીં. રાત પૂરી થઈ ગઈ. પ્રભાતનું અજવાળું પથરાયું. જંગ શરૂ થયો. જો કે હબીબ તો રાતથી જ હથિયારો સજીને

સૌથી પહેલાં પોતાની જાન કુરબાન કરવા માટે તૈયાર હતા, પરંતુ હુસૈન (અ.)એ પરવાનગી ન આપી. જ્યારે હુસૈન (અ.)એ ઝોહરની નમાઝ પઢવાની રજા માગી અને કોઈ મલકીને કહ્યું કે હુસૈન ! નમાઝ પઢીને હવે શું કરશો ? હુસૈનની નમાઝ કબૂલ નહીં થાય. આ સાંભળીને હબીબ પોતાની જાતને કાબૂમાં રાખી શક્ય નહીં. હાથ જોડીને અરજ કરી, મૌલા ! મારાથી આ ગુસ્તાખી સહન થતી નથી. મને યુધ્ધમાં જવની રજા આપો. હબીબને હુસૈને રજા આપી. વૃધ્ધ સૈનિક કમર કસીને યુવાનોની જેમ યુધ્ધભૂમિમાં આવ્યા. યઝીદીઓની નિંદા કરી. પછી એવી વીરતાપૂર્વક લડ્યા કે ઘણા જ કૂફીઓને જહાન્નમને હવાલે કરી દીધા, પરંતુ ક્યાં સુધી લડે ? લાખોનો મુકાબલો અને આ બાજુ હબીબ એકલા. હસીન મલકીને લાગ જોઈને બેઠો હતો. મોકો મળતાં તેણે હબીબની છાતીમાં એટલા જોરથી ભાલો માર્યો કે હબીબ ઘોડા ઉપર રહી શક્યા નહીં. ઘોડા પરથી નીચે આવ્યા. હુસૈન (અ.)ને ખબર પડી કે બાળપણનો દોસ્ત હબીબ આ દુનિયાથી વિદાય થઈ ગયો. હુસૈને ઈન્ના લિલ્લાહે વ ઈન્ના અલૈહે રાજેઊન કહ્યું અને પોતાના સાથીદારોની ટુકડી લઈને હબીબની મય્યત તરફ ચાલ્યા અને કહેતા જતા હતા કે ખુદા રહેમત નાઝિલ કરે હબીબ પર. તેઓ એક રાતમાં કુરઆન ખતમ કરતા હતા. જ્યારે લાશ પાસે પહોંચ્યા તો જોયું બાળપણનો મિત્ર કાયમી નિંદ્રામાં સૂઈ રહ્યો છે. સાથીદારોની મદદથી હબીબની લાશને ઉઠાવી અને ગંજે શહીદામાં હબીબની લાશને લાવીને મૂકી દીધી. તંબુઓમાં અહલેહરમે હબીબનું માતમ કર્યું. ઝૈનબ (અ.) વારંવાર ફરમાવ્યા કરતાં હતાં કે અય હબીબ ! તમે મઝલૂમ ભૈયાની મદદ કરી. અય હબીબ ! તમે દોસ્તીનો હક અદા કર્યો.

અય હબીબ ! ખૂબ નસીબદાર હતા તમે કે તમારી લાશને હુસૈન (અ.) અને બની હાશિમે ઉપાડી અને અલી અને ફાતેમાની વહુ-બેટીઓએ આપનું માતમ કર્યું, પરંતુ અય હબીબ ! જ્યારે તમારા મૌલા, બાળપણના દોસ્ત, રસૂલ (સ.)ના ફરઝંદ હુસૈન શહીદ થશે ત્યારે તેમની

લાશ ઉપાડનાર કોઈ નહીં હોય. બાકી હશે માત્ર એક સૈયદે સજ્જાદ અને એ પણ તંબુમાં બેભાન. તેમને તો ખબર પણ નહીં હોય કે માથા ઉપરથી બાપનો સાયો ઊઠી ગયો છે. સકીના યતીમ બની ગઈ હશે, ઝૈનબ અને કુલસૂમ ભાઈ વગરનાં બની જશે.

અલા લા'નતુલ્લાહે અલલ કૌમીઝઝાલેમીન

મસાયબ-૦૪

જોન હબસી ગુલાબ

હવે જરા હુસૈન (અ.)ની તરફ નજર કરો. ત્રણ દિવસની ભૂખ અને તરસ ! તરસની અતિશયતા, ધગધગતી રેતી, બાળકોના રડવાનો અવાજ કાળજના ટુકડે ટુકડા કરી દે છે. ઈમામની સમક્ષ વિનાશની તસ્વીર છે. અહલેબૈતની બંદીવાન અવસ્થાનું મંઝર. આવા સમયે પણ હુસૈન (અ.) પોતના મદદગારોનો સાદ સાંભળીને તરત જ તેમની લાશ પર પહોંચે છે. હુરના પુત્રે બૂમ પાડી. હુસૈન (અ.) હુરના પ્રથમ પુત્રની લાશ પાસે પહોંચ્યા. હુરની લાશને ઉપાડી, હબીબની લાશ પાસે ગયા, મુસ્લિમ ઈબ્ને અવસજના ઓશીકે બેસીને રડ્યા. કોનું કોનું વર્ણન કરું ? સવારથી બપોર સુધી એક પછી એકને વિદાય આપી. એકે એકની લાશ ઊંચકીને લાવ્યા. દિવસ પસાર થઈ ગયો લાશો ઊંચકવામાં. ફક્ત પોતાના જ નહીં, પરંતુ પરાયા પણ હુસૈન (અ.) પર કુરબાન થવા માટે બેચેન હતા. જોનની બાબતમાં લખ્યું છે કે અબૂઝરના હબશી ગુલામ ઈમામ ઝૈનુલ આબેદીન (અ.)ની સેવામાં રહેતા હતા. પોતાની આંખે સવારથી બપોર સુધીના બનાવો જોતાં રહ્યા. એક જણ વિદાય લઈને જાય છે, હુસૈન (અ.) તેની લાશને ઉઠાવીને લાવે છે. એક એક સાથીદાર અળગો થતો જાય છે. જોનથી હુસૈન (અ.)ની બેકસી જોઈ ન ગઈ. પોતના આકા ઈમામ ઝૈનુલ આબેદીન (અ.)ના ઓશીકે બેસીને રડવા લાગ્યા. બીમાર ઈમામ બેહોશ હતા. જ્યારે આંખો ઉઘાડી, જોનને રડતા જોયા તો પૂછ્યું, જોન ! શા માટે રડી રહ્યા છો ? જોને કહ્યું, મૌલા ! આપની બીમારી અને હુસૈન (અ.)ની બેકસી પર જેટલું રડું એટલું ઓછું છે. જો આપ સાજા હોત તો હકની સહાયતામાં આપ પણ જંગ કરત અને હું પણ જિહાદમાં જોડાત. આપ બીમાર છો. આપને છોડીને કેવી

રીતે જઈ શકું ? દિલ તો ચાહે છે કે ઈમામના કદમો પર મારો જીવ ફિદા કરી દઉં. ઈમામ ઝૈનુલ આબેદીન (અ.)એ કહ્યું, અય જોન ! હું ખુશીથી રજા આપું છું. તમે શોખપૂર્વક જઈને બાબા પાસે જંગની રજા લઈ લો. આ સાંભળીને વૃધ્ધ જોને બીમારના હાથો પર ચુંબન કર્યું અને દુઆઓ આપીને હુસૈન (અ.)ની સેવામાં આવીને કહેવા લાગ્યા, મૌલા ! આકા હુસૈન ! બીમાર આકા પાસેથી રજા મેળવીને આપની ખિદમતમાં આવ્યો છું. હવે મારાથી આપની બેકસી અને તબાહી જોઈ જતી નથી. આકા ! મને જંગની પરવાનગી આપો. જેથી હું શહીદ થઈને સુખરૂ બનું. હુસૈન (અ.)એ કહ્યું, અય જોન ! તમે યુવાનીમાં ઘણા જંગ લડી ચૂક્યા છો. હવે ઘરડા થઈ ગયા છો. ઘરડા લોકો માટે જિહાદ ફરજિયાત નથી. હુસૈન (અ.) રજા આપતા નથી. જોન બે હાથ જોડીને રજા માગે છે. જ્યારે રજા મળતી નથી તો જોન કહે છે કે મૌલા ! હું હબસી છું. મારું લોહી કાળા રંગનું છે. મારી છાતીમાંથી દુર્ગંધ આવે છે. કદાચ આપ એવું ઈચ્છતા ન હો કે એક હબસીનું દુર્ગંધવાળું ખૂન બની હાશિમના સુગંધિત ખૂનમાં ભળી જશે. મૌલા ! પરવાનગી આપો, હવે દુઃખ અને કષ્ટ સહન થતું નથી. હુસૈન (અ.)એ જોનને ગળે લગાવ્યા. જંગની રજા આપી. એ જોન કે જેમની કમર વળી ગઈ હતી. તેમણે કમરને કેવી રીતે કરસી. જવાનીમાં ઘણા જંગ લડ્યા હતા. કરબલામાં વયોવૃધ્ધ હતા, પરંતુ જંગનો શોખ તો એવોને એવો જ હતો. તેમનો ઉમંગ જોવા જેવો છે. ઈમામના પગ ચુમ્યા. કમરને સીધી કરી. મેદાનમાં આવ્યા અને યઝીદી સૈન્ય સમક્ષ ઊભા રહીને કહ્યું, અય કૂફા અને શામના લોકો ! હું તમારા રસૂલ (સ.)ના સહાબી અબૂઝરનો ગુલામ છું. હે મુસલમાનો ! આ તમને શું થઈ ગયું છે કે પોતાના જ નબીના નવાસાને બોલાવીને ઘેરી લીધા છે અને ત્રણ દિવસથી પાણી બંધ કરી દીધું છે ? અરે ! તેમનાં નાનાં નાનાં બાળકો તરસથી મરણતોલ થઈ ગયાં છે. ખુદાના માટે રહેમ ખાઓ, પરંતુ જોનની વાત કોણ સાંભળે ? તે મલકિનોએ ચારે બાજુએથી ઘેરી

લીધા અને તીરોથી વર્ષા શરૂ કરી દીધી. ઘરડા જોને પણ ખૂબ જંગ કર્યો. ખૂબ લડ્યા, પરંતુ એકલા હતા. જખ્મોથી ચૂર ચૂર થઈ ગયા અને મોટા અવાજે કહ્યું, અય આકા ! અય મારા સૈયદ અને મૌલા હુસૈન (અ.) ! મારી અંતિમ ઈચ્છા છે કે આપના દીદાર કરી લઉં. હુસૈન (અ.) અવાજ સાંભળીને જંગના મેદાન તરફ ચાલ્યા. જોનની લાશ નજીક પહોંચ્યા. હુસૈન (અ.)એ જોનનું માથું ઊંચકીને પોતાના સાથળ પર મૂક્યું. જોને માથું ખસેડી લઈ જમીન પર રાખી દીધું. હુસૈન (અ.)એ ફરીથી જોનનું મસ્તક પોતાના પવિત્ર સાથળ ઉપર મૂક્યું. જોને ફરીથી માથું ખસેડી લેવાની ઈચ્છા કરી. તો ઈમામે ફરમાવ્યું, શું કોઈ તકલીફ છે કે માથું સાથળ ઉપરથી ખસેડી લો છો ? જોને કહ્યું, મૌલા ! આ મસ્તક આકાના સાથળ ઉપર રહેવા માટે લાયક નથી. તેથી સાથળ ઉપરથી ખસેડી લઉં છું. જોનને હુસૈન (અ.) પ્રત્યે કેટલો બધો પ્રેમ હતો ! જોન ઈમામનું કેટલું બધું સન્માન જાળવતા હતા કે ઈમામના સાથળ ઉપર પોતાનું માથું રાખવાનું પસંદ કરતા ન હતા, પરંતુ અય જોન ! ભાગ્યશાળી છે તમારું મસ્તક કે મરતાં દમ સુધી તે હુસૈન (અ.)ના સાથળ ઉપર રહ્યું. તમારી લાશ હુસૈન (અ.) જાતે જ ઉઠાવીને લાવ્યા. જંગના મેદાનમાં તમારી લાશ પડી ન રહી. તમારા માટે અહલેહરમે એવી રીતે આંસુ વહાવ્યાં જાણે કે પોતાના સ્વજનો ઉપર રડતાં હોય. આહ ! અય જોન ! જો તમે અસ્રના સમયે હોત તો તમે જોયું હોત કે હુસૈન (અ.) જખ્મોથી ચૂર ચૂર ઘોડા પરથી જમીન પર તશરીફ લાવ્યા છે. હુસૈન (અ.) કોને બોલાવે ? કોણ હતું કે હુસૈન (અ.)નું સર પોતાના ખોળામાં લે ? હુસૈન (અ.) મેદાનમાં ઝુબ્બ થઈ રહ્યા છે. હા, એક રિવાયત જોઈ છે કે ફાતેમા (સ.), ખાતૂને જન્નત, જન્નતથી આવ્યાં છે. વહાલા હુસૈન (અ.)ના સરને પોતાના ખોળામાં લઈ લીધું છે અને રડી રહ્યાં છે.

અલા લા'નતુલ્લાહે અલલ કૌમીઝઝાલેમીન

મસાયબ-૦૫

ઝુલૈર કૈન અને સઈદ ઈબ્ને અબ્દુલ્લાહ

બની હાશિમના યુવાનો અને બાળકોની વાત કરવા નથી માગતો. હબીબ ઈબ્ને મઝાહિરનું વર્ણન કરવા પણ નથી ઈચ્છતો હું તો ઝુલૈર કૈનની મોહબ્બત, પરહેઝગારી, તેમનું આજ્ઞાપાલન, તેમનો ઈસ્લામ ધર્મ, તેમનું ઈમાન, તેમના દિલના મનોભાવ દર્શાવવા ઈચ્છું છું કે જેઓ રસ્તામાં જ સાથે થઈ ગયા હતા. આશૂરાની રાત્રે ઝુલૈર કૈન પોતાના તંબુમાં છે. અબૂ તમામા મીદાવી પણ ઝુલૈર કૈનના તંબુમાં છે. ઝુલૈર તેમને પૂછે છે, કેમ અબૂ તમામા ! હવે કેટલી રાત બાકી છે ? કહ્યું, હજુ તો અડધી રાત કરતાં વધારે બાકી છે. ઝુલૈર કહે છે કે આજની રાત કેટલી બધી લાંબી થઈ ગઈ છે ! જલ્દીથી સવાર પડી જાય અને હું હુસૈન (અ.)ના કદમોમાં જીવ ફિદા કરી દઉં. અબૂ તમામા કહે છે, કેમ ઝુલૈર ! આ ઘડપણમાં જન્નતની દૂરો સાથે બગલગીર થવાનો આટલો બધો શોખ છે ? ઝુલૈરે કહ્યું, ના, ના, મને જન્નતની દૂરોનો મોહ નથી. અય અબૂ તમામા ! અલ્લાહના સોગંદ, મને તો ફક્ત મારા મઝલૂમ ઈમામની સહાયતા કરવાનો શોખ છે.

આશૂરાની રાત પૂર્ણ થઈ. સવારે અલી અકબરે અઝાન કરી. હુસૈન (અ.)એ સુબહની નમાઝ છેલ્લી વાર જમાઅત સાથે પઢી. પછી મોતનું બજાર ગરમ થયું. એક પછી એક હુસૈન (અ.)ના સાથી વિદાય થવા લાગ્યા. ઝોહરની નમાઝનો સમય આવી પહોંચ્યો. અબૂ તમામાએ કહ્યું, મૌલા ! મારો જીવ તો એવી ઈચ્છા કરે છે કે છેલ્લી નમાઝ આપની સાથે પઢું. હુસૈન (અ.)એ આસમાનની તરફ નજર કરી. કહ્યું, હા, અબૂ તમામા ! તમે નમાઝની યાદ અપાવી. ખુદા તમને નમાઝ પઢનારાઓમાં ગણે. સારું, એમણે કહી દો કે તમે પણ ઝોહરની નમાઝ પઢી લો.

અને અમે પણ પઢી લઈએ, પરંતુ ફોજમાંથી કોઈએ કહ્યું કે હુસૈન (અ.)ની નમાઝ કબૂલને પત્ર નથી. આ વાક્ય સાંભળીને હબીબ ઈબ્ને મઝાહિર બેકાબૂ બની ગયા. હુસૈન (અ.)એ કહ્યું, મૌલા ! મારાથી એ મલગિનોની વાતો સાંભળી જતી નથી. મને રજા આપો જેથી તેમની ગુસ્તાખીનો સ્વાદ ચખાડીને હું આપના નાનાની સેવામાં હાજર થાઉં. હબીબ ગયા અને શહાદતના દરજ્જા પર પહોંચી ગયા. ઝુહૈર કૈન અને સઈદ ઈબ્ને અબ્દુલ્લાહ આગળ ઊભા થઈ ગયા જેથી હુસૈન (અ.) અને તેમના સાથીદારો ઝોહરની નમાઝ અદા કરી લે. શાબાશ, અય ઝુહૈર ! ધન્ય છે અય સઈદ ! તમારા અમલની શું વાત કરવી કે તમે મઝલૂમ અને તરસ્યા ઈમામના રક્ષક બની ગયા છો. તમારા દિલોમાં પણ ઈમામની સાથે છેલ્લી નમાઝ પઢવાની મહેરુછા હશે, પરંતુ તમે ઈમામના રક્ષક બનીને હુસૈન (અ.) અને હુસૈન (અ.)ના અસ્હાબને ઝોહરની નમાઝ અદા કરવા દેવાનું કર્તવ્ય વધારે પસંદ કર્યું. હું કહી શકતો નથી કે ઈમામની પાછળ ઝોહરની નમાઝ પઢવી વધારે શ્રેષ્ઠ અમલ છે કે ઈમામને ઝોહરની નમાઝ પઢવામાં મદદ કરવાનું કાર્ય ? નામે એક બીજો પ્રસંગ પણ યાદ છે કે સિફ્ફીનમાં વરસતા તીરોની વચ્ચે મૌલાએ કાઈનાતનો મુસલ્લો છે અને ઈબ્ને અબ્બાસ જેવા કુરઆનના તફ્સીરકાર અલી (અ.)ને પ્રશ્ન પૂછે છે, શું આ સમય નમાઝ પઢવાનો છે ? અલી (અ.) જવાબ આપે છે, હું નમાઝ માટે તો જંગ કરી રહ્યો છું.

અય ઈબ્ને અબ્બાસ ! જો હું કહું કે અલી (અ.)ના જમાના સુધી પણ ખાસ સહાબીઓની નજર પણ એટલી બુલંદ થઈ શકી ન હતી કે તેઓ નમાઝનું મહત્ત્વ સમજે, પરંતુ કરબલાના મેદાનમાં ત્રણ દિવસના ભૂખ્યા તરસ્યા હુસૈન (અ.)ના અસ્હાબ તરફ જુઓ. ઝુહૈર અને સઈદના સંકલ્પ જુઓ અને તેમની ઈમાનદારી જુઓ. કોઈ તીર હુસૈન (અ.)ને ન વાગે, માત્ર હુસૈન (અ.)ને જ નહીં, હુસૈન (અ.)ના સાથી નમાઝીઓને પણ વાગવા ન પામે. તીર આવતાં

રહ્યાં. ઝુલૈર કેટલાંક તીર ઢાલ પર રોકતા રહ્યા, કેટલાંક તલવારથી જ કાપી નાખતા હતા, કેટલાંક શરીર પર લઈ લેતા હતા, પરંતુ સઈદના સામે જે તીર આવ્યાં તો તેમણે આગળ વધીને પોતાની છાતી પર લઈ લીધાં. સઈદની છાતી ચારણી જેવી થઈ ગઈ, પરંતુ ઈરાદો તો કહે છે કે અય સઈદ ! જ્યાં સુધી હુસૈન (અ.) નમાઝ ન પઢી લે ત્યાં સુધી તીરોને પોતાની છાતી પર લેતો રહેજે. જમીન પર ન પડી જતો. તેર તીર સઈદની છાતીમાં વાગ્યાં. હુસૈન (અ.)એ છેલ્લી સલામ પઢી. સઈદે જમીન પર પાડીને હુસૈન (અ.)ને છેલ્લી સલામ કરી અને દુનિયાથી વિદાય થઈ ગયા. અય ઝુલૈર ! અય સઈદ ! તમે ઝોહરની નમાઝના સમયે આકાનું રક્ષણ કર્યું, પરંતુ આહ ! અસ્રની નમાઝના વખતે આવો અને જુઓ. હુસૈન (અ.) ઘોડા પરથી જમીન પર આવી ગયા છે અને અસ્રની નમાઝ પઢવા ઈચ્છે છે. જાલિમો તલવારો લઈને ઘેરીને ઊભા છે. હવે કોઈ બાકી નથી કે જે હુસૈન (અ.)નું રક્ષણ કરી શકે. હાય ! એ હુસૈન (અ.)ની કેવી બેકસી ! હુસૈન (અ.) એકલા છે અને ચારે બાજુએ ખૂનના તરસ્યા દુશ્મનો ! હુસૈન (અ.) છે અને તીર, ભાલા અને તલવારો છે. હુસૈન (અ.)ના શરીર પર કેટલા ઘા હતા, કોણ ગણતરી કરી શકે તેમ છે ? એક એક તલવારના જખમમાં પચાસ પચાસ તલવારો ! એક એક બરછીના જખમમાં પચાસ પચાસ બરછીઓ પેસી ગયેલી ! પોતાના લોહીમાં નાહેલા હતા. એવામાં તમ્બુના દરવાજામાંથી બહેને ભાઈની આવી હાલત જોઈ. બેતાબ થઈને માંથી કૂટવા લાગી.

અલા લા'નતુલ્લાહે અલલ કૌમીઝઝાલેમીન

મસાયબ-૦૬

જનાબે કાસિમ બિન હસન (અ.)

દીન બચાવનાર પંજેતને પાક છે અને દીનના પાયાને કાયમ કરવાવાળા કરબલાવાળા છે. જો કરબલાનો પ્રસંગ ન બન્યો હોત, હુસૈન (અ.) પોતાના કાફલા સહિત કરબલા ન પહોંચ્યા હોત અને કુરબાની ન આપી હોત તો ઈસ્લામનો ચહેરો બદલાઈ ગયો હોત. કરબલામાં યુવાનો કરતાં વધુ જોશ બાળકોમાં જોવા મળતો હતો.

હઝરત કાસિમ બિન હસન (અ.)ના વિષે લખવામાં આવ્યું છે કે આશૂરાની રાત્રે બધાને ભેગા કરીને ફરમાવવામાં આવ્યું કે તમારું નામ શહીદોની યાદીમાં છે, તમારું પણ છે. બધાનાં નામ લીધાં, પરંતુ કાસિમનું નામ ન લીધું. હઝરત કાસિમ બેતાબ થઈને ઈમામની નજીક આવ્યા અને પૂછ્યું, ચચાજાન ! શું મારું નામ શહીદોની યાદીમાં નથી ? ઈમામે હઝરત કાસિમને સંબોધીને પૂછ્યું, બેટા કાસિમ ! તમારી નજરમાં મોત કેવું છે ? કાસિમે જવાબ આપ્યો, અય ચચાજાન ! મારી નજરમાં મોત મધ કરતાં વધારે મીઠું છે. પછી ઈમામે ફરમાવ્યું, બેટા કાસિમ ! તમે પણ શહીદ થશો અને તમારો ભાઈ અલી અસગર પણ શહીદ થશે. આ સાંભળીને કાસિમે પૂછ્યું, અય ચચા ! હું તો જંગના મેદાનમાં જઈને શહીદ થઈશ, પરંતુ અલી અસગર કેવી રીતે શહીદ થશે ? શું દુશ્મનો તંબુઓમાં ઘૂસી જશે ? ઈર્શાદ ફરમાવ્યો, અય કાસિમ ! હું અલી અસગરને પાણી પીવડાવવા માટે મેદાનમાં લઈ જઈશ. તે વખતે અલી અસગરને જુલ્મના તીરથી મારા જ હાથો પર શહીદ કરવામાં આવશે. આ સાંભળીને કાસિમની આંખોમાંથી આંસુ નીકળી પડ્યાં.

ટૂંકમાં, સવાર પડ્યું. સુબહની નમાઝ પઢી. જમાઅત સાથે પઢી. એ વખતે તો સંતોષની સાથે નમાઝ પઢી, પરંતુ ફરજંદે રસૂલ (સ.)ને ઝોહરની નમાઝ પઢવાની મોહલત ન મળી. અન્સારો વારાફરતી શહીદ થતા ગયા. જ્યારે અન્સારમાં કોઈ બાકી ન રહ્યું તો હવે બની હાશિમનો વારો આવ્યો. જાફરે તૈયાર અને અકીલની અવલાદે લોહીમાં નાહી લીધું. તો હવે ઈમામ હસન (અ.)ના ફરજંદોનો વારો આવ્યો. હઝરત કાસિમ કે જે હજુ યુવાનીએ પણ પહોંચ્યા ન હતા, તે ઈમામની પાસે આવ્યા. હાથ જોડીને ઊભા થઈ ગયા. જંગ કરવાની રજા માગી. હુસૈન (અ.) પોતાના ભત્રીજાને છાતીએ લગાવીને રડવા લાગ્યા અને કહ્યું, બેટા ! હું તમે કેવી રીતે જંગમાં જવાની રજા આપું ? તું તો મારા મહૂમ ભાઈની નિશાની છે. હું તમે રજા આપી શકતો નથી. જ્યારે હઝરત કાસિમને રજા ન મળી તો નિરાશ થઈને એક જગ્યાએ બેસી ગયા. પછી કંઈક વિચાર આવ્યો. મારા બાબાએ એક તાવીઝ આપ્યું હતું અને હાથ પર બાંધીને ફરમાવ્યું હતું કે જ્યારે તારા કાકા ઉપર કપરો સમય આવી પડે તો આ તાવીઝને ખોલીને વાંચજો અને તે પ્રમાણે અમલ કરજો. હઝરત કાસિમે તરત જ હાથ પર બાંધેલા તાવીઝને ખોલ્યું. તેમાં લખેલું હતું કે અય કાસિમ ! કરબલાના મેદાનમાં જ્યારે હુસૈન (અ.) દુશ્મનો વચ્ચે ઘેરાઈ જાય તો મારા તરફથી તમે મારા ભાઈ અને તમારા કાકાની મદદ કરજો અને તમારી જાન કુરબાન કરી દેજો. આ લખાણ લઈને કાસિમ ઈમામ હુસૈન (અ.)ની પાસે આવ્યા અને પિતાજીની વસિયત કાકાના હાથમાં મૂકી દીધી. હુસૈન (અ.)એ ભાઈનું લખાણ વાંચ્યું. હસન (અ.) યાદ આવી ગયા. કાસિમને ગળે વળગાડી ખૂબ રડ્યા અને ફરમાવ્યું, બેટા ! તંબુમાં જાઓ. તમારી મા અને ફોઈઓની રજા લઈ આવો. હઝરત કાસિમ તંબુમાં તશરીફ લાવ્યા. બધી બીબીઓ ભેગી થઈ ગઈ. સમજી ગઈ કે કાસિમ રજા લેવા આવ્યા છે. ઉમ્મે ફરવાએ કહ્યું, બેટા ! જાઓ, ખુદા હાકિઝ ! જો તમારા બાપ જીવતા હોત તો તે પણ પોતાના ભાઈ પર કુરબાન થઈ જાત.

બેટા ! તમે તેમના સ્થાને છો. કુરબાન થઈ જાઓ. બધી બીબીઓએ ખુદા હાકિઝ કહ્યું. કાસિમ તંબુમાંથી નીકળીને કાકાની પાસે આવ્યા. ઈમામે કાસિમને તૈયાર કર્યા. પોતાના હાથે જ કમરમાં તલવાર બાંધી અને ફરમાવ્યું, કાસિમ ! બેટા કાસિમ ! સારું, જાઓ. ખુદા હાકિઝ ! હઝરત કાસિમ મેદાન તરફ ચાલ્યા, એટલા માટે કે બાબા હસન (અ.)ની વસિયત પૂરી કરે. તેઓ મેદાનમાં તશરીફ લાવ્યા. બહાદુરીપૂર્વક રજઝ પઢ્યા. કહ્યું કે જો તમે મને ન ઓળખતા હો તો ઓળખી લો. હું રસૂલ (સ.)ના નવાસા હસન (અ.)નો દીકરો છું અને હુસૈન (અ.)નો ભત્રીજો છું. તું જેને બહાદુર સમજતો હોય તેને મારા મુકાબલા માટે મોકલ, પરંતુ કાસિમની ઉંમર માત્ર તેર વર્ષની હતી તેથી મુકાબલા માટે કોઈ પણ ન નીકળ્યું. તો ઉંમર સઅદે અરઝોકને કહ્યું, કાસિમના મુકાબલા માટે જા. અરઝોકે કહ્યું, હું હજારોની સંખ્યા સામે લડનારો, તેર વર્ષના એક બાળકના મુકાબલામાં જાઉં ? મારા ચાર બેટા છે. માત્ર એકને જ મોકલી દે. તે કાફી થઈ રહેશે. અરઝોકનો એક બેટો નીકળ્યો. જંગ થયો. કાસિમે એવા જોરથી પ્રહારો કર્યો કે અરઝોકનો બેટો જમીન ભેગો થઈ ગયો. બીજો બેટો આવ્યો. તેની હાલત પણ તેવી જ થઈ. ત્રીજો બેટો પણ જહન્નમને હવાલે થઈ ગયો. ચોથો પણ બચી ન શક્યો. તો અરઝોક ખૂબ બહાદુરીપૂર્વક બખ્તર અને ઝિરહ પહેરીને ગુસ્સાથી ભરેલો આવી પહોંચ્યો. તેને ચાર બેટાઓના મરવાનો ગમ હતો. પ્રહાર પર પ્રહાર કરતો રહ્યો. કાસિમ તેના પ્રહારને રોકતા ગયા. લાગ મળતાં જ કાસિમે અરઝોક ઉપર એવો જોરથી ઘા કર્યો કે અરઝોક કપાઈને જમીન પર પડી ગયો. પછી તો શું થયું ? યઝીદનું લશ્કર ચારે બાજુએથી ઉમટી પડ્યું. ત્રણ દિવસના ભૂખ્યા તરસ્યા ઉપર તીરોનો વરસાદ ! ચારે બાજુએથી તીર આવવા લાગ્યાં. હમીદ બિન મસ્લિમ રાવી છે, કહે છે કે મેં જોયું કે કાસિમે માત્ર એક પહેરણ અને ઝિરહ તરીકે એક જામો પહેરેલો હતો. તીર આવી રહ્યાં છે. અન્ય લોકો પ્રહારો કરી રહ્યા છે. હસન (અ.)નો લાલ

વીરતાપૂર્વક લડી રહ્યો છે, પરંતુ ક્યાં સુધી લડે ? હજારોનું લશ્કર હતું. આહ ! મોમિનીન ! એક મલગિને લાગ જોઈને કાસિમના માથા પર ઘા માર્યો. એક દુશ્મને એક ભાલો એવો જોરથી હઝરત કાસિમના પેટ પર લગાવ્યો કે આપ સહન કરી શક્યા નહીં. કાસિમ ઘોડા પરથી જમીન પર પડી ગયા. પોતાના ખૂનમાં આળોટતા હતા અને તેમણે બૂમ પાડી, યા ઉમ્માહ અદરિકની. હુસૈન (અ.) પોતાના ભત્રીજાનો અવાજ સાંભળીને બાજની જેમ શિકાર પર ટૂટી પડ્યા. તલવારથી પ્રહારો કરતા હતા. લશ્કરમાં અવ્યવસ્થા થઈ ગઈ. હઝરત કાસિમની લાશ ઘોડાઓની ખરીઓને કારણે પાયમાલ થઈ ગઈ. છેવટે બધા નાસી ગયા, તો ઈમામ પોતાના ભત્રીજાના ઓશિકાવાળા ભાગ પાસે આવ્યા. શું જોયું ? ભાઈ હસન (અ.)ના ક્લેજનો ટુકડો પોતાના જ ખૂનમાં નાહેલો ધૂળ અને લોહીમાં રગદોળાયેલો, ગરમ જમીન પર એડીઓ રગડી રહ્યો છે. પોતાના ભાઈની યાદ અપાવે તેવું, દિલને હચમચાવી નાખે તેવું મંઝર જોઈને હુસૈન (અ.) ફરમાવતા હતા કે અય ફરઝંદ ! તારા કાકા માટે એ બાબત અસહ્ય છે કે તું તેમને બોલાવે અને તે મદદ માટે ન આવી શકે. તેના પછી ઈમામ હુસૈન (અ.)એ કાસિમની લાશ ઊઠાવી. પોતાની છાતી સાથે કાસિમની છાતી લગાવી અને લાશ લઈને જંગના મેદાનમાંથી ચાલવા લાગ્યા.

હમીદ બિન મુસ્લિમ કહે છે કે હું આ દર્દ ભરેલો દેખાવ જોઈ રહ્યો હતો કે કાસિમના પગ જમીન પર ઘસડાતા જતા હતા. એટલે કે ઘોડાઓની ખરીઓથી પાયમાલ થઈ ગયેલી કાસિમની લાશ એટલી બધી લાંબી થઈ ગઈ હતી કે હુસૈન (અ.) પોતાના ભત્રીજાની મય્યતને ગોદમાં લઈને જતા હતા અને કાસિમના પગ જમીન ઘસડાતા હતા. જ્યારે કાસિમની લાશ

તંબુમાં પહોંચી તો બધી જ બીબીઓ, વા કાસિમા ! વા કાસિમા ! કહેતી કહેતી બહાર આવી અને ખૂબ રડવા લાગી. ઉમ્મે ફરવાએ કહ્યું, બેટા ! તેં મને ફાતેમા (અ.)ની રૂલથી શરમિંદા ન થવા દીધી. તમોએ અમારી મહેચ્છાઓને પૂર્ણ કરી. બીબીઓ બૈન કરતી હતી. ઈમામે સબર કરવાની હિદાયત કરી.

અલા લા'નતુલ્લાહે અલલ કૌમીઝઝાલેમીન.

મસાયબ-૦૭

હઝરત અબ્બાસ અલમદાર (અ.)

અઝાદારો ! આજે મોહર્રમની સાતમી તારીખ છે. આજે હઝરત અબ્બાસના અલમ નીકળશે. એ અબ્બાસ કે જેના પર તમામ મહાન આકાઝાદીઓને વિશ્વાસ હતો કે અબ્બાસની હાજરી હોય તો કોઈની પણ તાકાત નથી કે અમારા સુધી આવે. અબ્બાસ હતા જ એવા બહાદુર. એ તો અલી (અ.)ની તમન્ના હતી કેમકે ઈતિહાસમાં લખ્યું છે કે જનાબે ફાતેમા (સ.)ની વફાત પછી અલી (અ.)એ પોતાના ભાઈ અકીલને કહ્યું કે બહાદુર કબીલાની એક સ્ત્રીને શોધી કાઢો કે જેની સાથે હું શાદી કરું કે જેથી ખુદા મને એક એવો બહાદુર દીકરો આપે કે જે મારા હુસૈન પર કુરબાન થાય. આથી આપે ફાતેમા કલાબીયા સાથે શાદી કરી. ફાતેમા કલાબીયા ઘેર આવ્યાં તો ઘરના ઉંબરાને ચુંબન કર્યું. ઘરની અંદર આવ્યાં. ફાતેમા (સ.)ના બન્ને લાલ હસન (અ.), હુસૈન (અ.)ને કહ્યું, હું મા બનીને નથી આવી. હું તો કનીઝ બનીને આવી છું. ઉમ્મુલ બનીનને હુસૈન (અ.) સાથે અસીમ પ્રેમ હતો. જ્યારે એ દિવસ આવ્યો કે હુસૈન (અ.) હંમેશાં માટે મદીનાથી વિદાય થવા લાગ્યા તો ઉમ્મુલ બનીને પોતાના ચારેય દીકરાઓને હુસૈન (અ.) સાથે રહેવાની હિદાયત કરીને વિદાય કર્યા. બનીન જવાબ આપત કે મૌલાએ કાઈનાતને અબ્બાસની ઝંખના હતી. અબ્બાસ ભલે પોતાના પિતાની મહેરદા પૂર્ણ કરવા જાય. ખુદાએ મને બીજા ત્રણ પુત્રો આપ્યા છે. હું બધાને મારી શાહઝાદીના લાલ હુસૈન (અ.) પર કુરબાન થવા માટે મોકલું છું. જનાબે ઉમ્મુલ બનીન જાણતાં હતાં કે અબ્બાસ અલી (અ.)ને કેટલા વહાલા હતા અને ફાતેમા (અ.)ને અબ્બાસ કેટલા બધા પ્યારા હતા કે ફાતેમા (અ.) ખાતૂને જન્મને અબ્બાસ (અ.)ને પોતાના દીકરા કહ્યા. હવે ન પૂછશો કે ઉમ્મુલ બનીનની નજરમાં અબ્બાસ

કેવા હતા ? બાપની મહેચ્છા, માતાની તમન્ના, પોતાનો ઉમંગ લઈને અબ્બાસ કાફલાની સાથે અજબ શાનથી નીકળ્યા. અલી (અ.)નો શેર, અલી (અ.)ની વીરતાનો વારસદાર, કેવા કેવા મનોભાવ લઈને હુસૈનની સાથે નીકળ્યો હતો ! કોઈ અબ્બાસના દિલને જરા પૂછી જોઉં. આશૂરાની રાત્રે હુસૈન (અ.)ની મોહબ્બતે ઝુલૈરને લાચાર બનાવી દીધા અને ઝુલૈરે હઝરત અબ્બાસને કહી દીધું, અય અબ્બાસ ! તમને ખબર છે કે ફાતેમા ખાતૂને જન્નતની વફાત પછી તમારી માતાએ શાદી શા માટે કરી હતી ? કેમકે પોતાના ભાઈ અકીલને કહ્યું હતું કે બહાદુર કબીલાની સ્ત્રી સાથે શાદી કરવા ઈચ્છું છું કે જેનાથી ખુદા મને બહાદુર પુત્ર અર્પણ કરે કે જે મારા હુસૈનને મુસીબતના સમયે કામ આવે. ઝુલૈરે કહ્યું, અબ્બાસ ! કાલે એ જ દિવસ હશે કે જેના માટે હઝરત અલી (અ.)એ પાલનપોષણ કરીને મોટા કર્યા છે. અબ્બાસ (અ.)એ કહ્યું, ઝુલૈર ! મને મને વીરતા બતાવી રહ્યા છો ? બહાદુરીના જોશમાં એકવાર અંગ મરડ્યું. ઘોડાના પેંગડાની દોરીઓ ટૂટી ગઈ અને કહ્યું, ઝુલૈર ! તમે પરાયા છો છતાં તમને હુસૈન (અ.) સાથે આટલો બધો પ્રેમ છે ત્યારે હું તો હુસૈન (અ.)ને આકા અને પોતાને હુસૈન (અ.)નો ગુલામ સમજું છું. અય ઝુલૈર ! કાલે જોજો. જો મૌલા રજા આપશે તો એ સૈન્યને છેક કૂફા સુધી પહોંચાડી દઈશ. હાં, અબ્બાસનું દિલ, અબ્બાસની વીરતા, અબ્બાસની મોહબ્બત આ જ કહેતી હતી. અને અબ્બાસ વારંવાર અદબપૂર્વક હાથ જોડીને કહેતા હતા કે આકા ! ગુલામને રજા આપો. અબ્બાસની ગૈરત ક્યાં ગવારા કરતી હતી કે ફકૈયાના લાલ ખૂનમાં નહાય અને તે પોતે જીવતા રહે ? કાસિમનું શરીર ઘોડાની ખરીઓથી પાયમાલ થઈ જાય અને તે જીવતા રહે ? અબ્બાસને ફક્ત હુસૈન (અ.)ની સાથે જ નહીં, ઝૈનબ અને કુલસૂમ અને હુસૈન (અ.)ના બાળકો સાથે પણ એટલી બધી મોહબ્બત હતી કે જેનો કોઈ અંદાજ લગાવી શકાય તેમ નથી અને તાબેદારી માટેનો જોશ એવો હતો કે દિલના ટુકડે ટુકડા થઈ જતા હતા. આંખોમાંથી

ખૂનનાં આંસુ ટપકી પડતાં હતાં અને અબ્બાસ મૌલાની મરજી પર પોતાનું મસ્તક ઝુકાવી દેતા હતા, પરંતુ જ્યારે એ સમય પણ આવ્યો કે હુસૈન (અ.)ના લશ્કરમાં ફક્ત અલી અકબર બાકી રહી ગયા. તો અબ્બાસે વ્યાકુળ થઈને વિનંતી કરી, મૌલા ! હવે તો દિલ છાતીમાં તડપી રહ્યું છે. એવું લાગે છે કે અબ્બાસનું દિલ કહી રહ્યું છે કે મૌલા ! વૃધ્ધો, યુવાનો, બાળકો બધા જ પોતાનો હક અદા કરી ગયા, અબ્બાસ જીવતા રહ્યા. હુસૈન (અ.)એ પોતાના શેરને અને વફાદારીના સાક્ષાત સ્વરૂપને જોઈને કહ્યું, અબ્બાસ ! તમે પણ હુસૈનને એકલા છોડીને જવાની ઈચ્છા રાખો છો ? અય અબ્બાસ ! તમે તો મારા સૈન્યના અલમદાર છો. અબ્બાસે કહ્યું, આકા ! હવે લશ્કર ક્યાં છે કે જેનો હું અલમદાર છું ? મૌલા ! હવે તો મારા અને અલી અકબરના સિવાય કોઈ બાકી નથી રહ્યું. હવે તો ગુલામને રજા આપો. હુસૈન (અ.)એ કહ્યું, સારું, અબ્બાસ, પહેલાં તો બાળકોની પ્યાસ બુઝાવવા માટે પાણીની વ્યવસ્થા કરો. અબ્બાસ ખૈમાની અંદર આવ્યા અને સકીનાને બૂમ પાડી, બેટી સકીના ! બેટી સકીના ! મને મશ્ક લાવી આપો. હું તમારા માટે પાણી લેવા માટે જઈ રહ્યો છું. ભત્રીજાએ મશ્ક લાવીને આપી. એ વખતે કાકા અને ભત્રીજાના દિલમાં કેવા કેવા મનોભાવ હતા ? સકીનાનું દિલ કહેતું હશે, હવે મારી પ્યાસ બુઝાઈ જશે, મારા કાકા જાતે જ પાણી લેવા જઈ રહ્યા છે. અબ્બાસના દિલે કહ્યું હશે, સવારે ફરઝંદે રસૂલે મને અલમ આપ્યો, પોતાના લશ્કરનો અલમદાર બનાવ્યો અને અત્યારે સકીનાએ મશ્ક આપીને સક્કા બનાવ્યો. જ્યારે અબ્બાસના અલમ કાઢવામાં આવે છે તો તેમાં એક મશ્ક પણ બાંધેલી હોય છે.

અઝાદારો ! એ વખતે સકીનાનું દિલ ખુશ હતું. કાકા પાણી લેવા જઈ રહ્યા છે. આ બાજુ અહલેહરમને રડતાં છોડીને અબ્બાસ (અ.) તંબુમાંથી બહાર આવ્યા, ઘોડા ઉપર સવાર થયા. એક હાથમાં એ અલમ છે કે જેમાં સકીનાની મશ્ક બાંધેલી છે. બીજા હાથમાં ઘોડાની લગામ

અને બરછી છે. એવી શાનથી અબ્બાસ નીકળી પડ્યા. સવારે એ અલમમાં મશ્ક ન હતી. આ વખતે મારી પ્યારી ભત્રીજીની મશ્ક અલમમાં બાંધેલી છે. હું ભત્રીજીનો સક્કા બનીને જઈ રહ્યો છું. તમે લોકોએ ફુરાત પર સૈન્યની દીવાલ ઊભી કરી દીધી છે. હું તમારા સૈન્યની ટુકડીઓની તોડી નાખીને આ મશ્ક ફુરાતમાંથી ભરીશ. અલ્લાહરે અબ્બાસની શુરવીરતા ! હાથમાં અલમ છે, લગામ છે, બરછી છે. અલી (અ.)નો શેર અલમની સાથે મશ્કને ઊંચી કરીને આગળ વધે છે. ઉમર સઅદના લશ્કરે અલમમાં બાંધેલી મશ્ક જોઈ તો કહેવા લાગ્યો, જો પાણી ખેમા સુધી પહોંચી ગયું તો અબ્બાસ, અલી અકબર અને હુસૈન (અ.) પર વિજય મેળવવો અશક્ય છે. તેથી તો આખા લશ્કરની દિશા અબ્બાસ (અ.) તરફ ફરી ગઈ, પરંતુ અલી (અ.)નો શેર આખા લશ્કરને પીછેહઠ કરાવતો કરાવતો આગળ વધી રહ્યો છે. લશ્કરને એટલું દૂર ભગાડી મૂક્યું કે ખૂબ જ સંતોષપૂર્વક ઘોડાને ફુરાતમાં ઉતાર્યો, સકીનાની મશ્ક ભરી. ઘોડાની લગામ ઢીલી કરીને કહ્યું, અય ઘોડા ! તું તરસ્યો છે, પાણી પી લે, પરંતુ અબ્બાસ (અ.)ના વફાદાર ઘોડાએ પોતાના સવારના સૂકાયેલા હોઠોને જોઈને પાણીથી મોઢું ફેરવી લીધું. અબ્બાસ (અ.)એ ખોબામાં પાણી ભર્યું અને ફેંકી દીધું. કદાચ એટલા માટે કે દુશ્મનોના લશ્કરને બતાવવું હતું કે તમારી શું મજલ કે અમને પાણી સુધી જતાં રોકી શકો. જુઓ ફુરાત મારા કબજામાં છે કે નહીં. ઈચ્છું તો આ પાણી પી શકું તેમ છું, પરંતુ સકીના તરસી રહે અને હું પાણી પીવું ? હુસૈન (અ.) તરસ્યા છે, જૈનબ અને નાનાં નાનાં બાળકો તંબુમાં અલઅતશ, અલઅતશના પોકારો કરે છે. તેમની પ્યાસ સંતોષવા ઈચ્છું છું. અબ્બાસ (અ.) નદીમાંથી તરસ્યા બહાર આવ્યા. ખેમાની તરફ મોઢું ફેરવ્યું. જલ્દીથી આગળ વધ્યા. અબ્બાસ એવું ઈચ્છતા હતા કે જલ્દીથી આ પાણી તરસી સકીનાના સક્કા, અહલેહરમનો દિલાસો, હુસૈનની ભૂજાઓની શક્તિ, દુશ્મનોના કુંડાળામાં ઘેરાઈ ગયા. ચારેય બાજુએથી તીર, બરછી અને

તલવારોના પ્રહારો થવા લાગ્યા, પરંતુ વફાદાર અબ્બાસ (અ.)એ સકીનાની મશ્કને બચાવી લીધી. કોઈ તીર મશ્કની તરફ આવતું તો પોતાની છાતી પર લઈ લેતા અને સકીનાની મશ્કનું એવી રીતે રક્ષણ કરતા કરતા આગળ વધી રહ્યા હતા. આહ ! કોઈ મલકિને આપના સીધાં હાથ ઉપર પ્રહાર કર્યો. એવા જોરપૂર્વકનો પ્રહાર હતો કે અબ્બાસનો હાથ કપાઈને નીચે પડી ગયો. અબ્બાસ (અ.)એ અલમને બીજા હાથમાં લીધો અને આગળ વધ્યા. થોડા આગળ વધ્યા હશે તેવામાં આપના બીજા હાથ ઉપર પણ કોઈ મલકિને એવો ઘા કર્યો કે તે હાથ પણ કપાઈને નીચે પડ્યો. આહ ! આહ ! મોમિનીન અબ્બાસના બન્ને હાથ કલમ થઈ ગયા, પરંતુ હાથ કપાઈ જવાનો ગમ નથી, પરંતુ એવું ઈચ્છે છે કે કોઈ પણ રીતે આ મશ્ક જૈમા સુધી પહોંચી જાય કે જેથી બાળકોની તરસ ઓલવાય. અબ્બાસ (અ.) જોતાં હશે કે જૈમાના દરવાજા પર નાનાં નાનાં બાળકો પોતપોતાની સૂકાયેલી મશ્કો લઈને ઊભાં હશે અને વાટ જોઈ રહ્યાં હશે કે કાકા પાણી લાવશે, મામા પાણી લાવશે. અબ્બાસ (અ.) સકીનાની મશ્કને છાતી સાથે દબાવીને તેનું રક્ષણ કરે છે અને આગળ વધી રહ્યા છે. વફાદાર ઘોડો પણ એવું ઈચ્છે છે કે જૈમા સુધી પહોંચી જાઉં. એવામાં એક તીર સકીનાની મશ્કને વાગ્યું. સકીનાની મશ્કમાં કાણું પડી ગયું. પાણી વહેવા લાગ્યું. અબ્બાસ (અ.)ની હિંમત ટૂટી ગઈ. જૈમા સુધી પાણી પહોંચાડવાની આશા હતી, પરંતુ હવે સકીનાની મશ્કમાં પાણી જ ન હતું. એકાએક એક જાલિમે આપના માથા પર ગુરજનો પ્રહાર કર્યો. આપ જખ્મોથી ચોર ચૂર તો હતા જ અને ગુરજના ઘાથી આપ બેસહારા થઈ ગયા. અબ્બાસ (અ.) અલમની સાથે જમીન પર આવ્યા. બૂમ પાડી, આકા ! આકા ! ગુલામની ખબર લેજો. આ અવાજ સાંભળીને હુસૈન (અ.)એ બન્ને હાથથી કમર પકડી લીધી અને કહ્યું, અબ્બાસ ! ઓ ભૈયા અબ્બાસ ! તારા ગમથી હુસૈન (અ.)ની કમર ટૂટી ગઈ. અલી અકબરના સહારે ઈમામ અબ્બાસના ઓશિકાવાળા

ભાગ પાસે પહોંચ્યા અને બેસી ગયા. ભાઈના મસ્તકને ખોળામાં લીધું. હુસૈન (અ.)એ કહ્યું, ભૈયા અબ્બાસ ! હુસૈનને દુશ્મનોના ઘેરામાં એકલા છોડીને જઈ રહ્યા છો ? અબ્બાસ (અ.)એ કહ્યું, મૌલા ! હું સકીનાની પ્યાસ ન બુઝાવી શક્યો. મને સકીનાથી શરમ આવે છે. આકા ! આપ ઝંઈફીમાં સવારથી અત્યાર સુધી લાશો ઉઠાવતા રહ્યા. અબ્બાસે પોતાની લાશને ખૈમામાં ન લઈ જવાનું કહ્યું અને ભાઈના ખોળામાં છેલ્લો શ્વાસ લઈને શાંત થઈ ગયા. અબ્બાસ (અ.)નો ગમ કોઈ હુસૈન (અ.)ને પૂછે, કોઈ સકીનાને પૂછે, કોઈ ઝૈનબને પૂછે કે તેમના પર શું વીત્યું હતું. ઈમામ...ઈન્ના લિલ્લાહે વ ઈન્ના એલૈહે રાજેઊન કહેતા કહેતા અબ્બાસની લાશ પાસેથી ઊભા થયા.

અલા લા'નતુલ્લાહે અલલ કૌમીઝઝાલેમીન.

મસાયબ-૦૮

જનાબે અલી અકબર (અ.)

હુસૈની લશ્કરનો પ્રત્યેક યુવાન હુસૈની દ્રઢતાનો એક રૂહાની સ્વરૂપ હતો. સાંભળવા મળે છે કે યુવાનીમાં માનવીની અંદર જીવનના ઉમંગો વધી જતા હોય છે, પરંતુ વાહ રે બની હાશિમના નવયુવકોનું શું કહેવું ! હુસૈન (અ.) માર્ગ ઘોડા પર સવાર લગામ પકડીને ચાલ્યા જઈ રહ્યા છે. અલી અકબર જેવા નવયુવાન પુત્ર સાથે છે. એકવાર ઈમામે ફરમાવ્યું, ઈન્નાલિલ્લાહે વ ઈન્ના એલૈહે રાજેઊન. આ સાંભળતાં જ અલી અકબરે અદબપૂર્વક હાથ જોડીને કહ્યું, અય બાબા ! આ સમયે આવો કલમો કહેવાનો મતલબ ન સમજાયો. ઈમામે ફરમાવ્યું, બેટા હમણાં જ મારી આંખો ઊંઘથી ઘેરાઈ ગઈ હતી. મેં જોયું કે એક સાયેદાર સવાર એવું કહેતો દેખાયો કે એક કાફલો છે કે જે મોતની તરફ આગળ વધી રહ્યો છે અને મોત તેની તરફ આગળ વધી રહ્યું છે. તે કારણે મેં આ આયતની તિલાવત કરી. નવજવાન પુત્રે ફરી પ્રશ્ન કર્યો, બાબા ! શું આપણે હક ઉપર નથી ? હુસૈન (અ.)એ ફરમાવ્યું, હા, હા, બેટા ! આપણે હક ઉપર છીએ. તો અલી અકબરે કહ્યું, તો પછી આપણે મોતનો શું ડર ? ખબર પડી કે હુસૈન (અ.)ની સાથે મદીનાથી નીકળેલા હુસૈન (અ.)ના ઘરના નવયુવકો અને બાળકો એમ સમજીને મદીનાથી નીકળ્યા હતા કે અમે હક માટે જાન આપવા જઈ રહ્યા છીએ. આ જ કારણે તો આશૂરાના દિવસે જેમ જેમ શહાદતનો સમય નજીક આવતો હતો તેમ તેમ ગાઝીઓના ચહેરા ખીલી ખીલીને આનંદથી ચમકતા હતા અને દરેક જાણ રજા લઈને મરવા માટે જતો હતો. અન્સારોના પછી સ્વજનોનો વારો આવ્યો. ઔન અને મોહંમદ શહીદ થઈ ગયા. કાસિમની લાશ ઘોડાઓની ખરીઓને લીધે પાયમાલ થઈ ગઈ. અબ્બાસના હાથ કપાયા. હવે ફક્ત અલી અકબર બાકી રહી ગયા.

હતા. કડીયલ જવાન વૃધ્ધ બાપની સમક્ષ ઊભો છે. અદબને લીધે કંઈ બોલી શકતો નથી. હુસૈન (અ.)એ અલી અકબરની તરફ જોઈને કહ્યું, બેટા ! શું છે ? કેમ શાંત ઊભા છો ? કંઈક તો કહો. કડીયલ જવાને વિચાર્યું, શું કહું ? જો રજા માગું છું તો બાબા ઉપર મહાન મુસીબત ટૂટી પડશે. જો રજા નથી માગતો તો શહાદતથી વંચિત રહી જાઉં છું, છેવટે કહી દીધું, બાબા ! મને પણ પરવાનગી આપો. હુસૈન (અ.)ની આંખમાંથી આંસુ આંસુ નીકળી પડ્યાં. અલી અકબરના ચહેરા તરફ જોતા જ રહ્યા, જોતાં જ રહ્યા. થોડી ક્ષણો પછી ફરમાવ્યું, બેટા ! શું તમે પણ મને એકલો મૂકીને ચાલ્યા જશો ? અલી અકબરે કહ્યું, બાબા ! હવે મારા સિવાય કોણ બાકી રહ્યું છે ? બાબા ! યઝીદના લશ્કર તરફથી લડવૈયાની માંગણી થઈ રહી છે માટે રજા આપો. હુસૈન (અ.)એ કહ્યું, બેટા ! તંબુમાં જાઓ. તમારી ફોઈએ તમને ખૂબ હેતથી મોટા કર્યા છે. તેમની અને તમારી મા પાસેથી રજા લઈ આવો. અલી અકબર જાેમામાં આવ્યા. મા અને ફોઈઓ ચારે તરફથી ઘેરી વળી અને પૂછ્યું, બેટા ! કેમ આવ્યા છો ? આપે ફરમાવ્યું, ફુફી અમ્મા ! બાબા એકલા છે. લશ્કરમાં મારા સિવાય કોઈ નથી. તેથી રજા લેવા આવ્યો છું. બીબીઓ ધ્રુસકે ધ્રુસકે રડવા લાગી. અલી અકબરના ચહેરા તરફ જોઈ જોઈને રડવા માડે છે. તેમની બલાઓ લઈ રહી છે. ચહેરા તરફ એટલા માટે જુએ છે કે તેઓ રસૂલ (સ.)ની હૂબહૂ તસ્વીર હતા. મા અને ફોઈઓ એ સમજી ગયાં હતાં કે થોડી જ વારમાં આ ચાંદ જેવો ચહેરો ધૂળમાં મળી જશે અને મારી અઢાર વર્ષની કમાણી કરબલાની જમીન લૂંટાઈ જવાની.

રિવાયતમાં છે કે અલી અકબરની વિદાય વખતે અહલેબૈતમાં એટલું બધું રોકકળ થયું કે એવું તો કોઈ શહીદની વિદાય વખતે પણ થયું ન હતું. હમીદનું બયાન છે કે મેં જોયું કે વારંવાર

જૈમાનો પડદો ઊંચો થાય છે અને નીચે પડી જાય છે. તેનો મતલબ એ છે કે જ્યારે અલી અકબરના તંબુમાંથી બહાર નીકળવાનો ઈરાદો કરતા હશે તો બીબીઓ આગળ વધીને તેમનો દામન પકડી લેતી હશે. હુસૈન (અ.)એ પણ જેવી શાનથી પોતાના પુત્રને વિદાય આપી તેવી તો કોઈને વિદાય આપી ન હતી. રિવાયતમાં છે કે હુસૈન (અ.)એ પોતાના કડીયલ જવાનને ઘોડા પર સવાર કરીને આસમાનની તરફ મોઢું ઊંચું કરીને ફરમાવ્યું, સાક્ષી રહેજે. હવે મારો એ યુવાન મરવા માટે જઈ રહ્યો છે કે જે ચહેરામાં અને જીવન વ્યવહારમાં, ચાલવામાં અને બોલવામાં તારા રસૂલની તસ્વીર હતો. અય મારા ખુદા ! જ્યારે હું તારા રસૂલ (સ.)ની ઝિયારત કરવાની ઈચ્છા કરતો ત્યારે હું મારા આ કડીયલ જવાન અલી અકબરને જોઈ લેતો હતો. આ બાજુ અલી અકબરે ઘોડાને આગળ વધાર્યો તો આ બાજુ વૃધ્ધ બાપ પોતાના બન્ને હાથથી કાળજું પકડી રાખી પાછળ પાછળ ચાલવા લાગ્યા. કદાચ એ તમન્નાથી કે કદાચ થોડી વધુ વાર સુધી પોતાના કડીયલ જવાનને જોઈ લે. એક માતા જ એ બાબત સારી રીતે સમજી શકે છે કે એ સમયે ઉમ્મે લયલાના અલી અકબરની માતાના દિલ પર શું વીત્યું હશે. અલી અકબર મેદાનમાં ગયા. ખૂબ લડાઈ કરી. જખ્મોથી ચૂર ચૂર પણ થઈ ગયા. તરસ ખૂબ વધી ગઈ છતાં પણ લડતા રહ્યા, પરંતુ આહ ! એક મલકિને અલી અકબરની છાતીમાં એક ભાલો એવા જોરથી માર્યો કે આપ ઘોડા પર રહી શક્યા નહીં. જમીન પર પડી ગયા. બૂમ પાડીને કહ્યું, બાબા ! મારા છેલ્લા સલામ કબૂલ ફરમાવજો. એ અવાજ સાંભળતાંની સાથે જ હુસૈન (અ.)ની નજરમાં દુનિયા અંધારી થઈ ગઈ. બૂમ પાડતા પાડતા દોડ્યા, અય અલી અકબર ! તમે ક્યાં છો ? જરા બાપના અવાજનો જવાબ તો આપો. આપ ડગમગતા ડગમગતા અલી અકબરની પાસે આવી પહોંચ્યા. ખુદા કોઈ બાપને પોતાના જવાન બેટાની એવી હાલત ન બતાવે જેવી હુસૈન (અ.)એ પોતાના કડીયલ જવાનની જોઈ હતી. જઈને જોયું તો કડીયલ

જવાન બરછી ખાઈને ગરમ રેતી પર પડેલો છે. હુસૈન (અ.)એ છાતીમાંથી બરછી બહાર કાઢી. આહ ! બરછી નીકળતાંની સાથે જ છાતીના જખમમાંથી લોહીનો ફુવારો ફૂટી નીકળ્યો અને અલી અકબરનું શરીર ઢળી પડ્યું. રૂહ પરવાઝ કરી ગઈ. હુસૈન (અ.) ઈન્નાલિલ્લાહે વ ઈન્ના એલૈહે રાજેઊન કહેતા કહેતા પોતાના કડીયલ જવાનની લાશ પાસેથી ઊભા થયા.

અલા લા'નતુલ્લાહે અલલ કૌમીઝઝાલેમીન.

મસાયબ-૦૮

એક રાતની મેહલત

આજે નવમી તારીખ છે. કાલે આશૂરાનો દિવસ છે. ફક્ત એક જ દિવસ કરબલાવાળાઓ માટે બાકી છે. જો આપણને એવી ખબર પડી જાય કે કાલે મોત આવવાનું છે તો જરા પણ ચેન ન પડે. ભૂખ અને તરસ ઊડી જાય. હાય વાયના સિવાય કંઈ ન હોય. ડોક્ટરો ચક્કર મારતા થઈ જાય. એક જાતનો ભય રહે છે, પરંતુ કરબલાવાળાઓમાં એવું થયું નહીં. નવમીની રાત ઈબાદતમાં પસાર કરી, બલ્કે સવારની તૈયારી કરવામાં ગૂંથાયેલા હતા. જેમકે લખ્યું છે કે એક રાતની મોહલત માગી હતી ફક્ત ઈબાદત માટે. બધા જ પોતપોતાના ખૈમાઓમાં ઈબાદતમાં તલ્લીન હતા. થોડી રાત પસાર થઈ. ઈમામ હુસૈન (અ.)ને ઈચ્છા થઈ કે ખૈમાઓમાં પોતાના અસ્હાબની હાલતની જાણકારી મેળવે. સૌથી પહેલાં આપે અન્સારના ખૈમાઓ જોવાનો ઈરાદો કર્યો અને આગળ વધ્યા. આપ પહેલાં હબીબ ઈબ્ને મઝાહિર કે જે બાળપણના મિત્ર હતા તેમના ખૈમાની નજીક આવ્યા. આપે જોયું કે ઈબ્ને મઝાહિર શસ્ત્રો બાંધીને તૈયાર બેઠેલા છે, જાણે કે તેમને હમણાં જ જંગમાં જવાનું ન હોય ! ગુલામ સામે ઊભેલો છે. જ્યારે તેઓ કલામે પાકની તિલાવત કરી રહ્યા તો ગુલામે કયું, આકા ! ખિઝાબ લાવું ? હબીબે પોતાની દાઢી પર હાથ ફેરવીને કહ્યું, હવે આ દાઢી ઈન્શાઅલ્લાહ, હુસૈનની સહાયતામાં મારા માથાના લોહીથી રંગીન બનશે. આ સાંભળીને આપની આંખમાં ઝળઝળિયાં આવી ગયાં અને આગળ વધ્યા. જનાબે ઝુહૈરના ખૈમા સામે આવ્યા. જનાબે ઝુહૈર અબૂ તમામાને પૂછી રહ્યા છે, હવે કેટલી રાત બાકી છે ? અબૂ તમામાએ કહ્યું, અડધી રાત બાકી છે. ઝુહૈર ફરમાવે છે, અલ્લાહ, અલ્લાહ, આ રાત કેટલી લાંબી છે. કોઈ રીતે પૂરી થતી જ નથી. જલ્દી જલ્દી સવાર પડે તો

હું આકા ઉપર કુરબાન થઈ જાઉં. આ સાંભળીને ઈમામ હુસૈને ઝુલૈરના હકમાં દુઆ માગી. આગળ વધ્યા. મુસ્લિમ ઈબ્ને અવસજના ખૈમા પાસે પહોંચીને જોયું. વૃદ્ધ મુજાહિદ તૈયાર બેઠો છે અને વારંવાર ખુદાથી દુઆ માગે છે કે ખુદાવંદા ! મને હુસૈનની સહાયતામાં સફળ બનાવજે. ત્યાર પછી વહબના ખૈમાની તરફ ગયા. વહબની માતા પુત્રને સામે બેસાડીને સમજાવી રહી છે, જો બેટા ! મેં તને આ દિવસ માટે પાળીને મોટો કર્યો છે કે હુસૈન (અ.)ના કદમો પર ફિદા કરી દઉં. બેટા ! તું તો યુવાન છે. હમણાં હમણાં જ શાદી થઈ છે. તારા દિલમાં ઘણી તમન્નાઓ હશે, પરંતુ અય વહબ ! તું મને મારા આકા હુસૈનથી વધારે વહાલો નથી. બેટા ! ઈમામના કદમો પર કુરબાન થઈને મને ફતેમા ખાતૂને જન્મતના આગળ સન્માનિત બનાવજે. આ સાંભળીને વહબે કહ્યું, અમ્મા ! તમારા દૂધની કસમ ખાઈને કહું છું કે જ્યાં સુધી મારી જાન કુરબાન કરી ન દઉં ત્યાં સુધી મેદાનમાંથી નહીં ખસું. આ સાંભળીને ઈમામની આંખોમાં આંસુ આવી ગયાં.

અન્સારના ખૈમાઓ જોઈ લીધા પછી પોતાના ખાનદાનના ખૈમાઓ તરફ મોઢું ફેરવ્યું. પહેલાં બેવા ભાભી ઉમ્મે ફરવાના ખૈમાની નજીક આવ્યા. જોયું કે ભાભીએ પોતાના યતીમ બાળકને જંગ માટે તૈયાર કરીને પોતાની સામે બેસાડ્યો છે અને ફરમાવી રહ્યાં છે, બેટા ! તું મહૂમ બાપની નિશાની છે. ખૂબ લાડકોડથી તને ઉછેર્યો છે. મારા દિલમાં તારા માટે મોટી મોટી તમન્નાઓ હતી, પરંતુ હવે એ નથી રહી. હવે તો ફક્ત રાહેખુદામાં તને શહીદ થયેલો જોઉં એ જ માત્ર તમન્ના છે. તમારા કાકા દુશ્મનોમાં ઘેરાયેલા છે. જો તમારા બાપ જીવતા હોત તો પોતાના મઝલૂમ ભાઈની દરેક રીતે મદદ કરતા. હવે તમે આ ફરજને અદા કરો. જુઓ બેટા ! કાલે જ્યારે મોતનું બજાર ગરમ થાય તો મરવામાં પાછી પાની ન કરતા અને મને જનાબે ફતેમા (અ.)ની પાક રૂહની આગળ શરમિંદા ન કરતા. માના આ શબ્દો સાંભળીને જનાબે

કાસિમે કહ્યું, અમ્મા ! તમે બેફિકર રહેજો. એવું કવી રીતે બની શકે કે આવા સમયમાં હું કાકાનો સાથ છોડી દઉં, જો કે તેમણે જ મને ખૂબ મોહબ્બતથી ઉછેર્યો છે. તમે સવાર તો પડવા દો પછી તમે જોજો કે તમારો આ કમસીન બાળક હાશમી શૂરવીરતાના ગુણો બતાવીને કેવી રીતે પોતાની જાન કુરબાન કરે છે. ભાભી અને ભત્રીજાની આ વાત સાંભળીને આપનું દિલ હચમચી ગયું. રડતા રડતા ત્યાંથી આગળ વધ્યા. હવે જનાબે જૈનબના ખૈમાની સામે આવ્યા. શું બયાન કરું. તે ખૈમાની પાસે આવીને ઈમામે મઝલૂમે કેવું મંઝર જોયું ? જૈનબ (અ.) પોતાના બન્ને પુત્રોને સજાવીને બેઠાં છે અને ફરમાવી રહ્યાં છે, અય મારા ફરઝંદો ! અય જફરે તૈયારના પૌત્રો ! અય અલી (અ.)ના નવાસાઓ ! કાલે આલે મોહંમદની કુરબાનીનો દિવસ છે. જો તમે હુસૈન (અ.)ની મદદ કરવામાં રજા માત્ર જેટલી પણ આગસ કરી તો મારું દૂધ નહીં બક્ષું. લશ્કરની ખૂબ જ ટુકડીઓથી ડરતા નહીં. તમે તો અલીના નવાસાઓ છે. જફરે તૈયારના પૌત્રો છો. એ અલી (અ.) કે જેમણે બદ્ર, ઓહદ, ખૈબર, ખંદક જેવા જંગ ફતેહ કર્યા હતા અને દરેક જંગમાં લશ્કરના અલમદાર રહ્યા હતા. આથી જેમ બને તેમ આવતી કાલે મામા પર કુરબાન થઈ જજો. મોટું ના ફેરવતા. માનું આ ફરમાન સાંભળીને બન્ને નાનાં બાળકો નાનકડા હાથ જોડીને કહેવા લાગ્યા, અય અમ્મીજન ! આવતી કાલને તો આવવા દો. પછી તમે જોજો કે તમારા નાના નાના બાળકોએ કેવી બહાદુરી અને શાનથી લડીને પોતાની જાન કુરબાન કરી. અમે અમારા મામાજનની મોહબ્બતથી પરિચિત છીએ. તેથી મેદાનમાંથી પીછેહઠ નહીં કરીએ. જો અલ્લાહની મરજી હશે તો જોજો કે આ નાનાં નાનાં બાળકો ઉમર સઅદના ખૈમાઓની દોરીઓ કાપીને જ જંપશે. અમારા શરીરમાં અલી અને જફરે તૈયારનું ખૂન છે. અમે જફર લડીને જ જંપીશું. આ સાંભળીને જનાબે જૈનબે બાળકોને કાળજે લગાવ્યાં અને ફરમાવ્યું, બાળકો ! તમારી પાસેથી હું આવી જ ઉમ્મીદ રાખું છું.

આ સાંભળીને ઈમામે મઝલૂમનું દિલ ભરાઈ આવ્યું. આગળ વધ્યા તો ઉમ્મે લયલાનો તંબુ આવ્યો. આહ ! મોમિનીન ! ક્યા મોઢે વાત કરું કે હુસૈને શું મંઝર જોયું ? ઉમ્મે લયલાએ પોતાના કડીયલ જવાન અલી અકબરને તૈયાર કરીને સામે બેસાડ્યો છે. દીવો સળગી રહ્યો છે. ખૂબ જ નિરાશાથી ઉમ્મે લયલા પોતાના કડીયલ જવાનના મોઢા સામે તાકી રહ્યાં છે અને કહી રહ્યાં છે કે અય બેટા ! અય અલી અકબર ! આવતી કાલે આ ચંદ્ર જેવો ચહેરો ધૂળમાં મળી જશે. એ સૂરત કે જે રસૂલે ખુદા (સ.)ના જેવી જ છે, એ ચહેરો કે જે ચાંદનીની જેમ ચમકી રહ્યો છે, એ ચહેરો કે જેમાંથી યુવાનીના ઉમંગો પ્રગટ થાય છે. બેટા ! હું તો ઈચ્છતી હતી કે તમારાં લગ્ન ખૂબ જ ધામધૂમથી કરીશ. ચાંદના જેવી દુલ્હન લાવીશ, પરંતુ આહ ! ક્યાં ખબર હતી કે મારી અઢાર વર્ષની કમાણી કરબલાના મેદાનમાં આશૂરાના દિવસે ધૂળમાં રગદોળાઈ જશે. આવું કહેતાં જાય છે અને પોતાના કડીયલ જવાનના મોઢા સામે જોતાં જાય છે. એક બાજુ આંખોમાંથી આંસુ પડી રહ્યાં છે અને કહેતાં જાય છે કે ખુદા કોઈ માને આવો સમય ન બતાવે કે જેવો સમય તમારી દુઃખિયારી મા પર આવ્યો છે. તમારા બાબા દુશ્મનોમાં ઘેરાયેલા છે. હવે જન આપવા સિવાય કોઈ ચારો નથી. બેટા ! તૈયાર થઈ જજો. ઓલાદ એ દિવસના માટે હોય છે કે માબાપ પર કોઈ મુસીબત આવી પડે તો તેનો શૂરવીરતાપૂર્વક મુકાબલો કરે અને બેટા ! તમે તો જવાન છો. બેટાની ફરજ છે કે ઝઈફ બાપની મદદ કરે. આ સાંભળીને કડીયલ જવાન અલી અકબરે અરજ કરી, અમ્મીજન ! તમે ચિંતા ન કરો. મારી નજરમાં યઝીદના લશ્કરનું કોઈ મહત્ત્વ નથી. આપણે હૈદરી છીએ. આપણે એ છીએ કે જેમની તલવારનો સ્વાદ જમાનો ચાખી ચૂક્યો છે. આપણે એ છીએ કે જેમણે મોટાં મોટાં યુધ્ધો ક્ષણવારમાં જીતી લીધાં છે. તેમની શું વિસાત કે તેઓ મારો મુકાબલો કરે. અમારી તલવારો જ્યારે નીકળશે તો એ લોકો નાસતાભાગતા નજરે પડશે. હજુ સવાર તો પડવા દો. કોની

મજલ છે કે બાબાની તરફ વાંકી નજરે પણ જુએ. ઈમામે મઝલૂમ મા અને બેટાની વાતો સાંભળીને રડી પડ્યા અને ફરમાવ્યું, ખુદા બદલો અર્પણ કરે અને સબ્ર અતા કરે.

છેવટે એક ખૈમાની પાસે આવ્યા. આ તંબુ હતો હઝરત અબુલ ફઝલીલ અબ્બાસનો, અલી (અ.)ના શેરનો, હાશમી કુટુંબના ચાંદનો. હુસૈનના અલમદારનો. આપ પોતાના તંબુમાં બેઠા બેઠા તલ્વારની ધાર કાઢી રહ્યા છે અને એક ખૂણામાં ઉમ્મે કુલસૂમ બેઠાં રડી રહ્યાં છે. બહેન રોઈ રહી છે. આપ તરત જ ઊભા થયા. બહેનની પાસે ગયા અને પૂછ્યું, બહેન ! રડવાનું કારણ શું છે ? હજુ તો અમે બધા જીવતા છીએ. અલી અકબર મોજૂદ છે, કાસિમ છે, આકા હુસૈન મોજૂદ છે. આખું લશ્કર મોજૂદ છે. પછી રડવાનું કારણ ? ઉમ્મે કુલસૂમે માથુ ઊંચું કર્યું. પહેલાં ભાઈ અબ્બાસ પર એક નજર ફેંકી અને પછી કહેવા લાગ્યાં, ભૈયા ! તમે જાતે ઈન્સાફ કરો. હું કેટલી બધી બદનસીબ છું. આવતી કાલે આલે મોહંમદની કુરબાનીનો દિવસ છે. દરેક બીબી પોતપોતાની ઓલાદને મારા મઝલૂમ ભાઈ હુસૈન પર કુરબાન કરશે. ઉમ્મે ફરવા કાસિમને કુરબાન કરશે, ઉમ્મે લયલા અલી અકબરને, રૂબાબ અલી અસગરને, બહેન ઝૈનબ પોતાના બન્ને નાના નાના ફરઝંદોને પોતાના ભાઈ પર ફિદા કરશે, પરંતુ આહ ! ભૈયા અબ્બાસ ! હું કેટલી બદનસીબ છું કે મારે કોઈ ફરઝંદ નથી કે જેથી પોતાના ભૈયા હુસૈન પર ફિદા કરું. હું મારા આ કમનસીબ પર જેટલું રડું એટલું ઓછું છે. આહ ! મારે પણ જો કોઈ ફરઝંદ હોત તો હું પણ દુલ્હાની જેમ શણગારીને મારા ભાઈને ભેટ ધરત. આ સાંભળીને અબ્બાસ અલમદાર જોશમાં આવી ગયા અને કહ્યું, અય બહેન ! શા માટે દુઃખી થઈ ગયા છો ? શા માટે દુઃખી થાઓ છો ? જો કોઈ ફરઝંદ નથી તો શું થઈ ગયું ? અબ્બાસ તો હાજર છે. આવતી કાલે તમે શોખથી મને હુસૈનનો ફીદિયો બનાવજો. આ સાંભળીને ઉમ્મે કુલસૂમના ચહેરા પર ખુશી પ્રગટ થઈ, પરંતુ ઈમામે મઝલૂમ આ સાંભળીને પોતાની

જાત પર કાબૂ રાખી શક્યા નહીં. ખૈમામાં તશરીફ લાવ્યા અને ઉમ્મે કુલસૂમને ગળે લગાવીને લાંબા સમય સુધી રડતા રહ્યા.

અલા લા'નતુલ્લાહે અલલ કૌમીઝઝાલેમીન

મસાયબ-૧૦

ઈમામ હુસૈન (અ.)

હુસૈનના અઝાદારો ! ફરાતનું પાણી ઉછાળા મારી રહ્યું હતું અને નબીનો નવાસો હુસૈન (અ.) બેકસ અને એકલો લોહીના તરસ્યાઓની વચ્ચે ઘેરાયેલો હતો. આહ ! એ ગરમ જમીન, ગરમ હવા, તાપની ગરમી અને તરસના કારણે જીભ સૂકાઈ જવી, આંખો સમક્ષ કત્લગાહમાં અસ્હાબ અને સ્વજનોની લાશોને પગની એડીઓ ઘસતી જોવી, નાના નાના બાળકોનું ‘અલ અતશ, અલ અતશ’ કહેવું, અહલેહરમની કેદી હાલતની કલ્પના, આ બધા જખમ તો હતા જ. હુસૈન (અ.)ને અલી અકબર પણ પોતાના દાગ દઈને એકલા છોડી ગયા. હવે હુસૈન (અ.) અને માત્ર હુસૈન (અ.)ની એકલતા જ છે. હુસૈન (અ.)ની બેકસી છે. અહલેહરમ છે અને હુસૈન (અ.) છે. કાળજના ટુકડાઓની લાશો છે અને હુસૈન (અ.) છે અને દુશ્મનોના વ્યંગપૂર્ણ કટાક્ષો. હુસૈન (અ.)ના દિલ પર ચોટ લાગી. હુસૈન (અ.)થી આ બધું સહન ન થઈ શક્યું. ખૂબ આશ્ચર્યથી નદી તરફ જોયું અને કહ્યું, ભૈયા અબ્બાસ ! તમારા શહીદ થવાથી કૂફાવાળા નીડર બની ગયા છે. હુસૈન (અ.) મેદાનમાં ગયા. જખમોથી ચૂર, તરસ્યા ઈમામ જિહાદમાં તલ્લીન છે. હુસૈન (અ.)એ એવી પરિસ્થિતિમાં પણ એવું યુદ્ધ કર્યું કે ‘અલ અમાન, અલ અમાન’નો શોર બુલંદ થયો. એટલામાં ગૈબથી અવાજ આવ્યો, અય નફ્સે મુત્મઈન્ના ! અય હુસૈન (અ.) ! મારી સમીપતાની મંઝિલમાં પાછા આવી જાઓ. મારી જન્નત તમારું મકાન છે. આ અવાજ સાંભળીને હુસૈન (અ.)એ તલવાર રોકી લીધી અને પોતાના રબની ઈબાદતમાં મશગૂલ થઈ ગયા. આ બાજુ ચારેબાજુએથી તીર આવવા લાગ્યાં. ભાલાઓએ છાતીને ચુંબનો કર્યા. તલવારો શરીર પર પ્રહારો કરવા લાગી. શરીર જખમોથી ચૂર ચૂર થઈ ગયું. શરીરમાંથી બધું જ લોહી વહી ગયું. ત્રણ દિવસની ભૂખ અને તરસ, હુસૈન (અ.) ઘોડા પર ડગમગવા

લાગ્યા. કોઈ વાર જમણી બાજુ નામી પડતા હતા તો કોઈ વાર ડાબી બાજુએ. ઘોડો નીચાણવાળી જમીનમાં પહોંચ્યો. ચારેય બાજુઓથી જાલિમોએ ઘેરી લીધાં. કોઈ તલવાર મારતું હતું, કોઈ ભાલો મારતું હતું, કોઈ ગુરજો મારતું હતું. હુસૈન (અ.) ઈચ્છે છે કે જમીન પર તશરીફ લાવે. હાય ! કોઈ ટેકો આપે, કોઈ સહારો આપે. અય હબીબ ! અય ઝુહૈર ! આવો, હુસૈન (અ.)નો હાથ પકડો. અય અલી અકબર ! અય કાસિમ ! અય ઔનો મોહંમદ ! દોડો. હુસૈન (અ.) ઘોડા પરથી જમીન પર આવવાની ઈચ્છા રાખે છે. અબ્બાસ ! નદીથી જલ્દી આવો. ભાઈને સહારો આપો. હુસૈન (અ.)ના હાથમાંથી જીનની લગામ છૂટી રહી છે. આહ ! આ સાંભળીને શહીદોની રૂહો તડપવા લાગી. નબીઓની રૂહો વ્યાકુળ થઈ ગઈ. ઘોડાએ જોયું કે કોઈ હાથ પકડીને સહારો આપનાર નથી. ઘોડાએ પોતાના બન્ને પગ પહોળા કરી દીધા હુસૈન (અ.) ‘બિસ્મિલ્લાહે વબિલ્લાહે અલા મિલ્લતે રસૂલિલ્લાહ’ કહેતા કહેતા ઘોડાના જીન પરથી માટી પર તશરીફ લાવ્યા. આસમાનની તરફ જોયું. કહ્યું, પાલનહાર ! મેં મારો વાયદો પૂરો કર્યો છે. હવે તારા દરબારમાં હાજર થાઉં છું. આપ સજ્જદામાં તશરીફ લઈ ગયા. શિમ્ર નજીક આવ્યો. શામના લશ્કરમાં આનંદનાં વાજિંત્રો વાગવા લાગ્યાં. જ્યારે વાજિંત્રોનો અવાજ અહલેહરમમાં પહોંચ્યો તો ઝૈનબ અને કુલસૂમ, રૂબાબ અને સકીનાની નજરોમાં અંધકાર છવાઈ ગયો. બધી બીબીઓ ખૈમાના દરવાજા સુધી આવી ગઈ. ઝૈનબે ખૈમાના દરવાજાથી કત્લગાહ તરફ નજર કરી. ચારેય બાજુ જોયું પણ ભાઈ નજરે ન પડ્યા. હાય ! એ અસ્રનો સમય ફાતેમાની મોટી બેટી ઝૈનબ કે જેણે કદી ઘરમાંથી પગ બહાર મૂક્યો ન હતો, જ્યારે ખૈમાના દરવાજાથી ભાઈ જોવામાં ન આવ્યો તો આકુળવ્યાકુળ થઈને ખૈમામાંથી બહાર નીકળી પડ્યા. હજુ પણ હુસૈન (અ.) ન દેખાયા દોડતાં દોડતાં એક ટેકરી પર પહોંચી ગયા જ્યાંથી પેલી નીચાણવાળી જગ્યા જોવામાં આવી. જ્યાં રસૂલ (સ.)નો નવાસો જમીન પર

પડેલો હતો. બહેને જોયું કે ચારેય બાજુએથી જાલિમો ઘેરીને ઊભા છે. કોઈ બરછી લગાવી રહ્યું છે, કોઈ તલવાર મારી રહ્યું છે, કોઈ ખંજર લગાવી રહ્યું છે. બહેન ! આ દ્રશ્ય જોઈ ન શકી. બેબાકળી બનીને ઉમર સઅદને બૂમ પાડીને કહેવા લાગી, અય સઅદના બેટા ! તું જોઈ રહ્યો છે અને જાલિમો નબીના નવાસા પર જુલ્મ કરી રહ્યા છે. બહેનનો અવાજ હુસૈન (અ.)ના કાનોમાં પહોંચ્યો. હુસૈન (અ.)એ વિચાર્યું, મારી મોહબ્બતમાં બહેન જૈનબ ખૈમામાંથી બહાર નીકળી આવી છે. ઉમર સઅદ સાથે વાત કરવા માટે લાચાર બની છે. હુસૈન (અ.)એ ઈચ્છા કરી કે માથું ઊંચું કરીને બહેનને બૂમ પાડે. જ્યારે માથું ન ઊંચકાયું તો બન્ને કોણીઓને જમીન પર ટેકવીને હાથોથી માથું ઊંચકીને નબળા અવાજે બહેનને સાદ પાડીને કહ્યું, જૈનબ ! જૈનબ ! બહેન જૈનબ ! તમને હુસૈનના મસ્તકના સોગંદ, તંબુમાં પાછાં ચાલ્યાં જાઓ. હજુ હુસૈન (અ.) જીવતો છે. જૈનબ પાછાં વળ્યાં એટલામાં તો સકીના યતીમ બની ગઈ, જૈનબ ભાઈ વગરની. ફાતેમા (અ.)નું ઘર વેરાન થઈ ગયું. કરબલાની જમીન કાંપવા લાગી. કાળી આંધી ચડી. હાતિકે ગૈબી (આકાશમાંથી પોકારનાર)એ અવાજ આપ્યો, ‘અલા કોતેલલ હુસૈનો બે કરબલા, અલા ઝોબેલલ હુસૈનો બે કરબલા.’

અલા લા’નતુલ્લાહે અલલ કૌમીઝઝાલેમીન

મસાયબ-૧૧

એલલેહરમને કૈદી બનાવી કૂફ તરફ રવાનગી

અઝાદારો ! આજે મોહરમની અગિયારમી તારીખ છે. આહ ! અલલેબૈત રાત બેચેનીમાં પસાર કરી. સવારે એ મંઝર જોયું કે યઝીદી લશ્કર પોતપોતાની લાશો દફન કરી રહ્યું છે. હુસૈન(અ.) અને હુસૈન(અ.)ના અસ્લાબોની લાશો કરબલાની ભૂમિ પર પડી રહી છે. જ્યારે યઝીદનું લશ્કર પોતાની નાપાક લાશો દફન કરી ચૂક્યું તો કૂચ કરવાનો હુકમ આપવામાં આવ્યો. અલલેહરમના માટે કજાવા વગરના ઊંટ કે જેના પર ન તો અંબાડી હતી કે ન મહેમીલ હતી, એવા ઊંટ લાવવામાં આવ્યાં. શિમ્મ કોરડો લઈને આગળ વધ્યો જેથી તેમને સવાર કરે. જનાબે જૈનબે કહ્યું, અય શિમ્મ ! તું અહીંથી ખસી જા. હું જાતે જ બીબીઓને સવાર કરીશ. અમે નબીની નવાસીઓ છીએ. પરાયા પુરૂષનો હાથ અડે તેને પસંદ કરી શકીશું નહીં. આટલું કહીને આપે બીબીઓને બૂમ પાડી. ઉમ્મે લયલા ! આવો. ઉમ્મે ફરવા ! આવો. હું તમને સવાર કરું. પછી મક્તલ તરફ મોં ફેરવીને જનાબે જૈનબેકહ્યું, ભય્યા હુસૈન ! જ્યારે મદીનાથી આ કાફલો નીકળ્યો હતો તો પડદાની વ્યવસ્થાહતી. અબ્બાસ, અલી અકબર આગળ હતા. અલી અકબરે અને કાસિમે રસ્તો રોકી લીધો હતો. મુનાદી બૂમ પાડીને કહી રહ્યો હતો કે અલીને ફાતેમાની બેટીઓ સવાર થઈ રહી છે. કોઈ આ બાજુ ન આવે અને મદીનામાં તો ભૈયા હુસૈન ! તમે જાતે જ અમને સવાર કર્યા હતાં. પરંતુ આહ ! આજે ન તો કોઈ પડદાની વ્યવસ્થા છે કે ન કોઈ સવાર કરનાર. ગઈ કાલ સુધી તો અહીં હબીબ ઈબ્ને મજાહિર હતા, ઝુહૈર હતા, વહબ હતા, અલી અકબર હતા, કાસિમ હતા, અબ્બાસ હતા અને ભાઈ હુસૈન પોતે જ હાજર હતા. પરંતુ હાય ! આજે કોઈ નથી. સવાર કરનાર માત્ર એક બીમાર ભત્રીજો છે પરંતુ તે પણ બેહોશ, ચામડા ઉપર પડેલો છે. પછી જનાબે જૈનબે એકે એકને સવાર કરવાનું શરૂ કર્યું. કહ્યું,

આવો કુલસૂમ !, આવો ઉમ્મે ફરવા ! ઉમ્મે લયલા ! આજે કોઈ સવાર કરનાર નથી. હું તમને સવાર કરું, એટલે સુધી કે છેવટે જનાબે ફિઝઝાને પણ બૂમ પાડીને કહ્યું કે અય ફિઝઝા ! તું પણ આવી જ અને મારો હાથ પકડીને સવાર થઈ જા. ફિઝઝાએ અરજ કરી કે અય શાહઝાદી ! એવું તો કેવી રીતે બની શકે કે તમે કનીઝોને સવાર કરો અને ખુદ તમને સવાર કરનાર કોઈ ન હોય. જનાબે ઝૈનબે ફરમાવ્યું, અય ફિઝઝા ! મને ભૈયા હુસૈને વસિયત કરી હતી કે બેન ઝૈનબ ! મારી શહાદત પછી આ કાફલાની દેખરેખ રાખજો. આ સમયે તો હું બીજી બીબીઓની માફક તારી પણ સેવા ચાકરી કરીશ. ટૂંકમાં જ્યારે બધી જ બીબીઓ સવાર થઈ ગઈ અને ઝૈનબ (અ.) સિવાય કોઈ બાકી ન રહ્યું તો જનાબે ઝૈનબે નિરાશ નજરે ચારેબાજુએ જોયું, પરંતુ ત્યાં કોણ હતું ? ચારે તરફ લાશો જ લાશો નજરે પડી. લાશો સિવાય બીજું કોઈ દેખાયું નહીં. એકાએક ફરિયાદ કરતાં કરતાં એ તરફ દોડ્યાં કે જ્યાં ઈમામ હુસૈન (અ.)ની સર વગરની લાશ ગરમ જમીન પર પડેલી હતી. નજીક જઈને રડવા લાગ્યાં અને કહેવા લાગ્યાં, અય ભય્યા ! બધી બીબીઓને મેં સવાર કરી દીધી. હવે મારી સવારીનો વારો છે. અહીં કોઈ પણ નથી કે જે મને સવાર કરે. મદીનાથી તો કેવા પડદા સાથે અને પ્રબંધ સાથે સવાર કરીને લાવ્યા હતા. ભાઈ ! આજે હું કેવા અનાદરથી શામ જાઉં છું ? તમે ઊભા થઈને પોતાની બેનને હાથનો ટેકો આપો જેથી ખાલી ઊંટ પર સવાર થાઉં. મન્કૂલ છે કે એ વખતે ઈમામ હુસૈન (અ.)ની સર વગરની લાશ ધ્રુજવા લાગી અને કપાઈ ગયેલા ગળામાંથી અવાજ નીકળ્યો. અય બેન ! એવું ના સમજતાં કે હું આ મેદાનમાં તમારો સાથ છોડી રહ્યો છું. શરીર તો મારું અહીં છે પરંતુ મારું સર નેઝા પર એક શહેરથી બીજે શહેર, એક ગામથી બીજે ગામ તમારી સાથે જ રહેશે. હવે વાર ન લગાડો. જલ્દી જઈને સવાર થઈ જાઓ. જનાબે ઝૈનબ, ઈમામનો હુકમ સાંભળીને ભાઈની લાશથી અલગ થયાં અને બેતાબીથી રડતાં રડતાં ઊંટની

પાસે આવીને સવાર થયાં. અહલેહરમને ઊંટો પર સવાર કરીને એ જગ્યાએથી લઈ ગયા કે જ્યાં શહીદોની લાશો કબર અને કફન વગરની પડેલી હતી કે જેમના દેહ પર સર પણ ન હતો. આ દ્રશ્યને જોઈને બીબીઓએ રડવા-કૂટવાનું શરૂ કર્યું. બીમારે કરબલાએ જ્યારે બાપની લાશને કબર અને કફન વગરની જોઈ તો રડી પડ્યા, આંખોંથી આંસુ નીકળવા લાગ્યાં. દમ ઘૂંટાવા લાગ્યો. જૈનબે ભાઈની લાશ જોયા પછી સૈયદે સજ્જાદના ચહેરા તરફ નજર કરી. એવું લાગવા માંડ્યું કે હમણાં જ બીમાર ભત્રીજાની રૂહ નીકળી જશે. જૈનબે સૈયદે સજ્જાદની તરફ જોઈને કહ્યું, બેટા સૈયદે સજ્જાદ ! દિલને મજબૂત કરો. ભૈયાની લાશ દફન થશે. કરબલા આબાદ બનશે. બીમાર કહ્યું, ફોઈ અમ્મા ! તમે જુઓ છો ને કે બાબાની લાશને કબર અને કફન વગરની છોડીને કેવી રીતે જાઉં ? ઉમ્મે લયલા ઊંટ પરથી લાશને જોઈને નીચે પડ્યાં. રૂબાબના દિલ પર વીજળી પડી. બેતાબ થઈને ફરિયાદ કરવા લાગ્યાં. જૈનબ (અ.) પોકાર કરીને કહેવા લાગ્યાં, નાના ! આપની મય્યત પર સિત્તેર હજાર ફરિશ્તાઓએ નમાઝ પઢી. અય નાના ! આપના પ્યારા હુસૈનની મૈયત કબર અને કફન વગર જંગલમાં છોડીને કૂફા જઈ રહી છું. નાના ! શું ? આપની ઉમ્મત અમને બંદીવાન બનાવીને લઈ જઈ રહી છે. બધી બીબીઓ ઊઘાડે માથે છે. અમારા માથા પરથી ચાદરો ઝૂંટવી લીધી.

અલા લા'નતુલ્લાહે અલલ કૌમીઝઝાલેમીન

મસાયબ-૧૨

જનાબે સકીનાનું ઊંટ ઉપરથી પડી જવું

હુસૈન (અ.)ની શહાદત પછી યઝીદી લશ્કરે જે તારાજી સર્જી તે તો સાંભળી ચૂક્યા છો. એ વાલીવારસ વગરની બીબીઓને કજવા વગરના ઊંટો પર સવાર કરીને કરબલાથી કાફલો આગળ વધ્યો. બીબીઓની એ હાલત હતી કે બધાં મકતલની તરફ જોઈને વિલાપ કરી રહ્યાં હતાં. આ કાફલો થોડે દૂર ગયો હશે તેવામાં જે ભાલા પર ઈમામનું સર હતું તે આગળ વધતો ન હતો. બધા જ પ્રયત્નો કરી જોયા પરંતુ તે ભાલો પોતાની જગ્યાથી ખસતો જ ન હતો. શિમ્ર કોરડો લઈને ગુસ્સામાં ઈમામ ઝૈનુલ આબેદીન (અ.)ની પાસે આવ્યો અને કહેવા લાગ્યો, બતાવો તમારા બાબાનું સર આગળ કેમ વધતું નથી ? ઈમામે ફરમાવ્યું, અય શિમ્ર ! મારા બાબાનું સર કેવી રીતે આગળ વધે ? કેમકે મારા બાબની છાતી પર સૂઈ જવાવાળી સકીના ઊંટ પરથી પડી ગઈ છે. જ્યાં સુધી તે અમારા કાફલામાં આવીને નહીં મળે ત્યાં સુધી બાબાનું સર આગળ નહીં વધે. શિમ્ર આ સાંભળીને ગુસ્સાની હાલતમાં કોરડા સાથે મકતલની તરફ રવાના થયો. આહ ! મોમિનો ! શું વર્ણન કરું ? શિમ્રએ જોયું કે સકીના પોતાના બાપની લાશ સાથે વળગીને ફરિયાદ કરી રહી છે કે બાબા ! યઝીદના માણસો અમને લૂંટી લઈને, ઊઘાડાં માથાં કરીને કજવા વગરના ઊંટો પર સવાર કરીને લઈ જઈ રહ્યા છે. બાબા ! કોઈ બીબીના માથા પર ચાદર નથી. બાબા ! ફોઈ અમ્માએ પણ ઓઢણી ન હોવાથી બાલથી મોઢું સંતાડ્યું છે. હજુ તો માસૂમ સકીના આવી ફરિયાદ કરી રહી હતી તેવામાં શિમ્ર મલઊન કોરડો લઈને આવી પહોંચ્યો અને માસૂમ બાળકીનો હાથ પકડીને એવા જોરથી ખેંચ્યો કે તે બાળકી હચમચી ગઈ. નવાઈ પામવા જેવું નથી કે હુસૈન (અ.)ની લાશ પણ બેચેન થઈ ગઈ હોય. શિમ્ર મલઊન માસૂમ સકીનાને તમાચા મારતો મારતો કાફલાની નજીક આવ્યો. જનાબે ઝૈનબ જ્યારે આ

જોયું તો બેતાબ થઈ ગયા અને સકીનાને પોતાના ખોળામાં લઈ લીધાં, પરંતુ જ્યારે જનાબે ઝૈનબની નજર સકીનાના ગાલ પર પડી તો શું જોયું ? શિમ્મની પાંચેય આંગળીઓનાં નિશાન સકીનાના ગાલ પર નજરે પડ્યાં. વળી ગાલ લાલચોળ થઈ ગયા હતા. માસૂમ સકીના હીબકાં ભરીને રડી રહી હતી અને કાફલો આગળ વધ્યો. દરેક બીબીની કંઈક જુદી જ હાલત હતી. એક બાજુ સૂર્યની ગરમી અને ભૂખ અને બીજી બાજુ તરસમાં વધારો. બીબીઓની હાલત ખરાબ થઈ રહી હતી. આ અલી અને ફાતેમાની બેટીઓ છે, પરંતુ જે માણસોએ પહેલાં તેમને જોયાં હોય તેઓ અત્યારે જુએ તો ઓળખી પણ ન શકે તેવી હાલત થઈ ગઈ હતી.

ઉદાહરણ તરીકે એક પ્રસંગનું વર્ણન કરવા ઈચ્છું છું અને તે એ કે અબ્દુલ્લાહ બિન કૈસ અન્સારી કે જેમની માતાએ ઈમામ હુસૈન (અ.)ને દૂધ પીવડાવ્યું હતું, તે હિલ્લામાં રહેતા હતા, પરંતુ તેમનો સિધ્ધાંત હતો કે દર વર્ષે હજના કાર્યથી પરવારીને ઈમામ હુસૈન (અ.)ની ઝિયારત કરવા અવશ્ય જતા હતા. આ વર્ષે પણ જ્યારે હજ માટે ગયા તો ખબર પડી કે ઈમામ હુસૈન (અ.) કૂફાની તરફ રવાના થઈ ગયા છે. આથી દીદારથી મહેઝ્મ રહ્યા. વિચાર થયો કે ચાલીને કૂફામાં જ દીદાર કરી લઈશ. આવું વિચારીને ઈરાકની તરફ રવાના થયા. એ પોતે કહે છે એક દિવસ બપોરના સમયે એક મંઝિલ પર પહોંચ્યા જ્યાં વૃક્ષોના છાંયડામાં પાણીનું ઝરાણું પણ હતું. ગરમીનો સમય હતો. તેથી ત્યાં જ વિસામો કર્યો. થોડીવાર પછી એક લશ્કર આવ્યું. તે પણ ઝરાણાની પાસે ઉતર્યું. તંબુઓ ઊભા કરવામાં આવ્યા. પાણીનો છંટકાવ કરીને ગરમ જમીનને ઠંડી કરવામાં આવી. સૈનિકોના જે સરદાર હતા તે બધા તંબુમાં ગયા.

અબ્દુલ્લાહ કહે છે કે જ્યારે મારી નજર લશ્કરના પાછળના ભાગમાં પડી તો મેં જોયું કે કેટલીક સ્ત્રીઓ ઓઢણીઓ-ચાદર વગરની, બાલોથી ચહેરા સંતાડેલી, કેટલીક બીબીઓ નાના

નાના બાળકોને ખોળામાં બેસાડીને કજવા વગરના અને સ્ત્રીઓ માટેની બેઠક વગરના ઊંટો પર સવાર થઈને ચાલી આવે છે. જ્યારે એ લોકો મંઝિલની નજીક આવ્યા તો પોતપોતાની સવારીઓ પરથી ઊતર્યા, પરંતુ મેં જોયું કે એક બીમાર દુબળો-પાતળો યુવાન હાથોમાં હથકડીઓ, પગોમાં બેડીઓ, ગાળામાં કાંટાળો તોક, એક દુબળા ઊંટ પર સવાર છે અને તે એટલો અશક્ત અને દુર્બળ છે કે જ્યારે ઊંટ પરથી ઉતરવાની ઈચ્છા કરે છે તો પણ ઉતરવાની શક્તિ નથી અને તે એટલો અશક્ત હતો કે ઊંટ પરથી ઉતરતાં ઉતરતાં ઊંધા મોઢે જમીન પર પડી ગયો. બીબીઓએ કુંડાળું બનાવી દીધું અને ‘વા મોહંમદા’ની ફરિયાદ બુલંદ કરી.

અબ્દુલ્લાહ કહે છે કે આ પરિસ્થિતિ જોઈને હું પરેશાન થઈ ગયો, દિલ બેચેન થઈ ગયું. એવામાં મેં જોયું કે એક બીબી એક બાળકીને તેડીને પાણીની નજીક આવી. જેવી પાણી પર નજર પડી કે તરત જ આંખમાંથી આંસુ નીકળવા લાગ્યાં. ખોબામાં પાણી લીધું અને ફેંકી દીધું. કરબલાની તરફ મોઢું ફેરવીને બૂમ પાડી, ભૈયા ! ભૈયા ! તમે તરસ્યા શહીદ થઈ જાઓ અને હું પાણી પીઉં ? આ જોઈને અબ્દુલ્લાહની આંખમાંથી આંસુ નીકળી પડ્યાં. એ બીબી અબ્દુલ્લાહની નજીક આવ્યાં અને અબ્દુલ્લાહને કહ્યું, અય ખુદાના બંદા ! અમારી પાસેથી ખસી જા. તું નામહરમ છે. અબ્દુલ્લાહે જવાબ આપ્યો, બીબી ! મારી શું મજલ કે બદનજરથી જોઉં, પરંતુ તમારી હાલત જોઈને બેચેન થઈ ગયો છું, તેથી રડી રહ્યો છું. તે બીબીએ પૂછ્યું, તું કોણ છે ? કે અમારી હાલત પર રહેમ ખાય છે ? અને ક્યાં જવાનો ઇરાદો છે ? અબ્દુલ્લાહે કહ્યું, અય બીબી ! હું અબ્દુલ્લાહ ઇબ્ને કૈસ અન્સારી છું. અને કૂફા જઈ રહ્યો છું જેથી મારા આકાની ઝિયારત કરું. તે બીબીએ પૂછ્યું, ક્યા આકા ? અબ્દુલ્લાહે કહ્યું, મારા આકા તો દીન અને દુનિયાના સરદાર હુસૈન ઇબ્ને અલી (અ.) છે. મેં હજના સમયે સાંભળ્યું હતું કે આકા કૂફા તરફ ગયા છે તેથી તેમના દીદાર કરવા નીકળ્યો છું. આ સાંભળતાં જ તે બીબી મનને

કાબૂમાં રાખી શક્યાં નહીં. બાલથી ચહેરો સંતાડેલો હતો. મોઢા પરથી બાલ ખસેડીને ફરમાવ્યું, અય અબ્દુલ્લાહ ! શું અમે એવાં બની ગયાં છીએ કે અમારા દોસ્તો પણ અમને ઓળખાતા નથી ? અય અબ્દુલ્લાહ ! હવે કોના દીદાર કરીશ ? હુસૈન ઈબ્ને અલીને કરબલાના મેદાનમાં ત્રણ દિવસના ભૂખ્યા તરસ્યા શહીદ કરી દેવામાં આવ્યા. અય અબ્દુલ્લાહ ! શું કહું ? કરબલામાં મોહર્રમની દસમી તારીખે અમારા ઘરમાંથી બોત્તેર જનાઝા નીકળ્યા. અય અબ્દુલ્લાહ ! એટલે સુધી કે છ મહિનાના અલી અસગરને પણ તીરથી શહીદ કરી દેવામાં આવ્યો. અબ્દુલ્લાહે પૂછ્યું, અબુલ ફઝલીલ અબ્બાસ ક્યાં હતાં ? અલી અકબર ક્યાં હતા. જનાબે ઝૈનબે કહ્યું બધા કરબલાના મેદાનમાં હતા. અબ્બાસ નદીના કાંઠે હાથ કપાવીને કબર કફન વગરના પડ્યા છે. અલી અકબર છાતી પર બરછી ખાઈને કરબલાની ગરમ રેતી પર પડેલા છે. અય અબ્દુલ્લાહ ! આગળ જો. બધાનાં સર ભાલાની આણીઓ પર મૂકેલાં છે. સૌથી આગળ તારા આકા અને મારા ભાઈ હુસૈન (અ.)નું સર નેઝા પર છે. અબ્દુલ્લાહે જ્યારે નજર કરી તો કેટલાંક સર નેઝાઓ પર બાંધેલાં નજરે પડ્યાં. અબ્દુલ્લાહે એક નિસાસો નાખ્યો અને બેભાન થઈ ગયા.

અલા લા'નતુલ્લાહે અલલ કૌમિઝઝાલેમીન.